

АБЫЛАЙ ХАН АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР ЖӘНЕ
ӘЛЕМ ТІЛДЕРІ УНИВЕРСИТЕТИ
КАЗАХСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ И
МИРОВЫХ ЯЗЫКОВ ИМЕНИ АБЫЛАЙ ХАНА
KAZAKH ABLAY KHAN UNIVERSITY OF INTERNATIONAL RELATIONS AND
WORLD LANGUAGES

---

1 (39) 2020
ISSN 2411-8753

Абылай хан атындағы ҚазХҚжӘТУ

ХАБАРШЫСЫ

«ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР және
АЙМАҚТАНУ» сериясы

ИЗВЕСТИЯ

КазУМОиМЯ имени Абылай хана
серия «МЕЖДУНАРОДНЫЕ ОТНОШЕНИЯ и
РЕГИОНОВЕДЕНИЕ»

BULLETIN

of Ablai Khan KazUIRandWL
series “INTERNATIONAL RELATIONS and
REGIONAL STUDIES”

Алматы
«Полилингва» баспасы
2020

© «Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар және әлем тілдері университеті» Акционерлік қоғамының «Абылай хан атындағы ҚазХҚжӘТУ Хабаршысы-Известия» ғылыми журналының «Халықаралық қатынастар және аймақтану» сериясы таралымы, Қазақстан Республикасының Инвестициялар мен даму жөніндегі министрліктің Байланыс, ақпараттандыру және ақпарат комитетінде тіркелген. Алғашқы есепке қою кезіндегі нөмірі мен мерзімі № 674, 18.05.1999 ж. Тіркелу күәлігі 10.04.2015 жылғы № 15196-Ж

Бас редактор

Құнанбаева С.С., филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА-ның академигі, Алматы, Қазақстан

Жауапты редактор

Шаймарданова З.Д., тарих.ғ.д., доцент, Абылай хан атындағы ҚазХҚжӘТУ, Алматы, Қазақстан

Редакция алқасы мүшелері

Абсаттаров Г.Р., саяси ғ.к., доцент, Абылай хан ат. ҚазХҚжӘТУ, Алматы, Қазақстан

Алле Г., доктор PhD, Әлеуметтік ғылымдар жоғары мектебі, Париж, Франция

Аренова А.А., Алматы қаласындағы ҚР СІМ өкілдігінің саяси тобының жетекшісі, Алматы, Қазақстан

Байсұлтанова К.Ш., саяси ғ.к., профессор, Абылай хан ат. ҚазХҚжӘТУ, Алматы, Қазақстан

Бүлекбаев С.Б., филос.ғ.д., профессор, Абылай хан ат. ҚазХҚжӘТУ, Алматы, Қазақстан

Галиев А.А., т.ғ.д., профессор, профессор, Абылай хан ат. ҚазХҚжӘТУ, Алматы, Қазақстан

Гессе Р., философия докторы, с.ғ.д., хабилизиттік профессор, Фрайбург университеті, Германия

Жабина Ж.Р., с.ғ.д., доцент, Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президенті - Елбасының кітапханасының Халықаралық қатынастар қызметі, Нұр-Сұлтан, Қазақстан

Зиркер Д. (Zirker D.), PhD, Вайкато Университеті, Жаңа Зеландия / Waikato University, Hamilton, New Zealand

МакКленнен С. (McClennen S.), PhD, Пенсильвания Университеті, Филадельфия, АҚШ / University of Pennsylvania, Philadelphia, USA

Хорак С. (Horak S.), PhD, Карлов Ун-ті, Прага, Чех Республикасы, Charles University, Prague, Czech Republic

Шабаль П. (Chabal P.), PhD, Гавр Университеті, Франция / Le Havre University, France, Гавр, Франция

Шукыжанова А.Н., PhD, Абылай хан ат. ҚазХҚжӘТУ, Алматы, Қазақстан

Жауапты хатшы

Джекебаева М.А., филос.ғ.к., доцент, Абылай хан атындағы ҚазХҚжӘТУ, Алматы, Қазақстан

Рецензенттер

Қағазбаева Э.М. с.ғ.к, доцент Абылай хан атындағы ҚазХҚжӘнеӘТУ, университетінің жоғары білімнен кейінгі кафедрасының меңгерушісі, Алматы, Қазақстан

Мұқан С.М., PhD докторы, Нархоз Университеті Алматы, Қазақстан

kmo @ablaikhan.kz

© Научный журнал «Известия» КазУМОиМЯ имени Абылай хана, серия «Международные отношения и регионоведение» Акционерного общества «КазУМОиМЯ имени Абылай хана» зарегистрирован в Комитете связи, информатизации и информации Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан. Номер и дата первичной постановки на учет № 674, 18.05.1999 г. Регистрационное свидетельство № 15196-Ж от 10.04.2015 г.

Главный редактор

Кунанбаева С.С., ректор КазУМОиМЯ им. Абылай хана, академик НАН РК, доктор филологических наук, Алматы, Казахстан

Ответственный редактор

Шаймарданова З.Д., д.и.н., доцент, КазУМОиМЯ им. Абылай хана, Алматы, Казахстан

Члены редакционной коллегии

Абсаттаров Г.Р., к.полит.н., профессор, КазУМОиМЯ им. Абылай хана, Алматы, Казахстан

Аллез Г., доктор PhD, Высшая школа социальных наук, Париж, Франция

Аренова А.А., руководитель политическоей группы Представительства МИД РК в г. Алматы, Алматы, Казахстан

Байсултанова К.Ш., к.полит.н., профессор, КазУМОиМЯ им. Абылай хана, Алматы, Казахстан

Булেকбаев С.Б., д.филос.н., профессор, КазУМОиМЯ им. Абылай хана, Алматы, Казахстан

Галиев А.А., д.и.н., профессор, КазУМОиМЯ им. Абылай хана, Алматы, Казахстан

Гессе Р., доктор философии, хабилитированный доктор политических наук, профессор, Фрайбургский университет, Германия

Жабина Ж.Р., д.п.н., доцент, Служба международных связей Библиотеки Первого Президента Республики Казахстан - Елбасы, Нур-Султан, Казахстан

Зиркер Д. (Zirker D.), PhD, Университет Вайкато, Новая Зеландия / Waikato University, Hamilton, New Zealand

МакКленнен С. (McClennen S.), PhD, Пенсильванский Университет, Филадельфия, США / University of Pennsylvania, Philadelphia, USA

Хорак С. (Horak S.), PhD, Карлов Ун-т, Прага, Чешская Республика, Charles University, Prague, Czech Republic

Шабаль П. (Chabal P.), PhD, Университет Гавра, Франция / Le Havre University, France, Гавр, Франция

Шукыжанова А.Н., доктор PhD, КазУМОиМЯ им. Абылай хана, Алматы, Казахстан

Ответственный секретарь

Джекебаева М.А., к.филос.н., доцент, КазУМОиМЯ им. Абылай хана, Алматы, Казахстан

Рецензент

Кагазбаева Э.М., к.п.н., доцент КазУМОиМЯ имени Абылай хана, зав.кафедрой послевузовского образования

Мукан С.М. доктор PhD Университета Нархоз, Алматы, Казахстан

© Scientific journal «Bulletin» of Ablai khan KazUIR&WL. Series «International Relations and Regional Studies» of JSC “Ablai khan Kazakh University of International Relations and World Languages” is registered in Communication, Informatization and Information Committee of Ministry for Investment and Development, Republic of Kazakhstan. Number and date of first registration №674, from 18.05.1999. Certificate N 15196 – G, 10.04.2015.

Editor in chief

Kunanbayeva S.S., Doctor of Philology, Professor, Academician of NAS of the RK, Almaty, Kazakhstan

Executive Editor

Shaymardanova Z.D., d.of hist. sc., associate professor, Ablai khan KazUIRandWL, Almaty, Kazakhstan

Responsible for issue

Jekebayeva M.A., c.philos.sc., ass.professor, Ablai khan KazUIRandWL, Almaty, Kazakhstan

Editorial team members

Absattarov G.R., cand.ofpolit.sc., professor, Ablai khan KazUIRandWL, Almaty, Kazakhstan

Arenova A.A., Chief of political group, Representation of MFA of the RK in Almaty, Almaty, Kazakhstan

Baysultanova K.Sh., cand.ofpolit.sc., professor, Ablai khan KazUIRandWL, Almaty, Kazakhstan

Bulekbaev S.B., D.of philos.sc., professor, Ablai khan KazUIRandWL, Almaty, Kazakhstan

Galiev A.A., d. of hist.sc., professor, Ablai khan KazUIRandWL, Almaty, Kazakhstan

Chabal P., PhD, Le Havre University, France

Hallez X., PhD, EHESS, Paris, France

Hesse R., Dr. of philosophy, Habilit. Prof. of Pol/ sciences, Freiburg University, Germany

Horak S., PhD, Charles University, Prague, Czech Republic

McClennen S., PhD, University of Pennsylvania, Philadelphia, USA

Shukyzhanova A., PhD, Ablai khan KazUIRandWL, Almaty, Kazakhstan

Zhabina Zh.R., D. of polit.sc., associate professor, International Cooperation Department, the Library of the First President of the Republic of Kazakhstan - Elbassy, Nur-Sultan, Kazakhstan

Zirker D., PhD, Waikato University, New Zealand

Executive Secretary

Jekebayeva M.A., c.philos.sc., ass.professor Ablai khan KazUIRandWL, Almaty, Kazakhstan

Reviewers:

Kagazbaeva E.M., c.p.sc., associate professor Ablai khan KazUIRandWL, Head of the Department of Postgraduate Education, Almaty, Kazakhstan

Mukan S.M., Doctor of PhD, Narxoz University, Almaty, Kazakhstan

МАЗМҰНЫ/СОДЕРЖАНИЕ/CONTENT

I БӨЛІМ. ХАЛЫҚАРАЛЫҚ, САЯСИ ЖӘНЕ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨМІР

РАЗДЕЛ I. МЕЖДУНАРОДНЫЕ ОТНОШЕНИЯ, ПОЛИТИЧЕСКАЯ И ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЖИЗНЬ

I PART. INTERNATIONAL RELATIONS, POLITICAL AND ECONOMIC LIFE

Amankeldi G.E. Migration crisis in Europe	7-13
Аманкелді Г.Е. Еуропадағы көші-қон дағдарысы	7-13
Аманкелді Г.Е. Миграционный кризис в европе	7-13
Шотанова Г.А. Основные аспекты политики Российской империи по отношению к казахам Западного Казахстана в XIX веке	13-20
Shotanova G.A. The main aspects of the policy of the Russian empire in relation to the kazakhs of Western Kazakhstan in the XIX century	13-20
Шотанова Г.А. XIX ғасырдағы Батыс Қазақстан қазақтарына қатысты Ресей империясының саясатының негізгі аспектілері	13-20

II БӨЛІМ. АЙМАҚТАНУ БОЙЫНША ЗЕРТТЕУЛЕР

РАЗДЕЛ II. ИССЛЕДОВАНИЯ ПО РЕГИОНОВЕДЕНИЮ

II PART. REGIONAL STUDIES RESEARCH

Курбанова Т., Кагазбаева Э.М. Қытайда білім беру жүйесінің кейбір ерекшеліктері	21-30
Курбанова Т., Кагазбаева Э.М., Некоторые особенности системы образования в Китае	21-30
Kurbanova T., Kagazbaeva E.M. Some features of the education system in China	21-30

III БӨЛІМ. ШЕТЕЛДІК ЗЕРТТЕУЛЕР

РАЗДЕЛ III. ЗАРУБЕЖНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ

III PART. FOREIGN STUDIES

Dr. Lobna Hassan. The impact of geopolitics on regional security of the Middle East	31-54
Др. Лобна Хасан. Влияние геополитики на региональную безопасность Ближнего Востока	31-54
Др. Лобна Хасан. Таяу Шығыстағы аймақтық қауіпсіздікке геосаясаттың ықпалы	31-54

IV БӨЛІМ. ЖАС ҒАЛЫМДАР ЗЕРТТЕУЛЕРІ ЖӘНЕ ГЕОСАЯСАТ

РАЗДЕЛ III. ИССЛЕДОВАНИЯ МОЛОДЫХ УЧЕНЫХ И ГЕОПОЛИТКА

IV PART. RESEARCH OF YOUNG SCIENTISTS AND GEOPOLITICS

Dvoretzskaya E.D. The struggle for the possession of resources as the main source of political tension in the world	55-61
Дворецкая Е.Д. Дүниежүзілік саяси даудың күшейуінің негізгі көзі ретінде, ресурстарға ие болу мақсатындағы талас	55-61
Дворецкая Е.Д. Борьба за обладание ресурсами, как главный источник политической напряженности в мире	55-61
Shomay R.A. The Republic of Kazakhstan and united nations: vectors of cooperation	61-70
Шомай Р.Ә. Қазақстан Республикасы және бірлікті ұлттар: ынтымақтастық векторлары	61-70
Шомай Р.А. Республика Казахстан и организация объединенных наций: векторы сотрудничества	61-70
Шынасыл Ғ.Ж. Судың жетіспеушілігі халықаралық қақтығыстарды тудырушы фактор ретінде	71-81
Шынасыл Г.Ж. Нехватка воды как фактор порождающий международные конфликты	71-81
Shynasyl G. Water shortage as a factor generating international conflicts...	71-81
Тулеубаева С.Е. Китайская миграция в Калифорнию в 1850-1860-е гг. как геополитический и экономический факт (на примере Американской прессы)	82-94
Tuleubayeva S.E. Chinese migration to California in the 1850-1860-ies. as a geopolitical and economic fact (on the example of the American press)...	82-94
Тулеубаева С.Е. Геосаяси және экономикалық факт ретінде 1850-1860-жж-дағы Калифорнияға Қытай миграциясы (Америка баспасөзінің көзқарасымен)	82-94

**І БӨЛІМ.
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЖӘНЕ СЯЯСИ ӨМІР
РАЗДЕЛ I.
МЕЖДУНАРОДНЫЕ ОТНОШЕНИЯ И ПОЛИТИЧЕСКАЯ
ЖИЗНЬ
I PART.
INTERNATIONAL RELATIONS AND POLITICAL LIFE**

UDC 314.74

MIGRATION CRISIS IN EUROPE

Amankeldi G.E.¹,

¹Master student, 2 course

Specialty: 6M050500- Regional studies

Ablai Khan KazUIRandWL, Almaty, Kazakhstan

e-mail: gaukharaamankeldi@gmail.com

The article gives an analysis of migration crisis after 2014 and campaigns which taken in regulation migration flow through the sea. Author gives information about actions, documents which were adopted by several states in order to regulate migration and prevent illegal migration and crime. Mostly, article dedicated to analysis of what were done when start this migration crisis and current situation in Europe, last updates.

Keywords: Migration, Refugee, Migrants, Frontex, Integration, Sofia

To date, the migration process has reached a truly global scale, covering all continents, social strata and groups, and various spheres of life. Migration, being a dynamic process, actively affects the population, its age and ethnic composition, as well as the cultural and economic development of the country [1]. In recent years, a number of military conflicts in the middle East have led to a humanitarian catastrophe in the region. Millions of people have been deprived of their homes, jobs, livelihoods and security. The European Union, with its high level of social security, has become a very attractive destination for migration. The corresponding interest was “fueled” by the assurances of the EU leadership and the leading member States of the Union on their readiness to accept all victims of military conflicts. As

a result, only in 2015. more than 1 million 255 thousand migrants arrived on the territory of the Union [2], in the period from January to June 2016 — about 593 thousand [3]. The majority were citizens of Syria, Afghanistan and Iraq [4]. Less than 55,000 refugees have arrived on the continent, which is inhabited by more than half a billion people, since the beginning of 2018, according to statistics from the international organization for migration (IOM) in Geneva.

The reality revealed many problems faced by both migrants and EU citizens: lack of material resources, including lack of housing for migrants; the need for their employment, health care and social security; the complexity of intercultural interaction, ensuring and maintaining law and order, preventing the growth of crime and protection from terrorist threats. In seeking solutions, the European Commission developed the European agenda on migration, which was presented to other EU institutions on 13 May 2015.

This document charts a course of action aimed at addressing the immigration crisis: saving lives at sea; to combat the smuggling community; redistribution of large flows arriving in the European Union of persons; a common approach to providing protection to displaced persons; cooperation with third countries to turn the tide of migration flows; the use of instruments of the Union for assistance to States in the first line. This document charts a course of action aimed at addressing the immigration crisis: saving lives at sea; to combat the smuggling community; redistribution of large flows arriving in the European Union of persons; a common approach to providing protection to displaced persons; cooperation with third countries to turn the tide of migration flows; the use of instruments of the Union for assistance to States in the first line [5].

In addition, the Agenda identifies four pillars for improving migration management:

1) reducing incentives for non-lethal migration, including addressing the root causes of non-authorized and forced displacement in third countries, combating smugglers and traffickers, who of the gate of persons denied asylum;

2) managing the of borders, which involves saving lives and protecting external borders;

3) Europe's responsibility to protect by implementing a strong common policy on asylum;

4) a new policy on legal migration.

According to the latest data, the first EU Summit, held in 2018 on

June 28-29, took several measures regarding migration. One of the first is the Rejection of the practice of forced relaxation of migrants. Countries that do not wish to accept migrants can demonstrate “European solidarity” by financial means. This, of course, hits the budget, but the influx of foreigners can be avoided. The scenario of the lesser of evils to which the representatives of Hungary and Poland agreed. Also, according to the latest data, the first EU Summit, held in 2018 on June 28-29, took several measures regarding migration. One of the first is the Rejection of the practice of forced relaxation of migrants. Countries that do not wish to accept migrants can demonstrate “European solidarity” by financial means. This, of course, hits the budget, but the influx of foreigners can be avoided. The scenario of the lesser of evils to which the representatives of Hungary and Poland agreed.

The lack of solidarity among individual EU member States has exacerbated the crisis. First of all, the countries of Central Europe-Hungary, Poland, and the Czech Republic-refuse to fulfill their previous obligations to accept migrants. Others - Italy, Spain, and Greece-suffer doubly.

However, Europeans are still trying to cope with the consequences of the massive influx of migrants in the past two years. More than 1.2 million refugees arrived in the European Union in 2015 alone. The lack of solidarity among individual EU member States has exacerbated the crisis. First of all, the countries of Central Europe-Hungary, Poland, and the Czech Republic-refuse to fulfill their previous obligations to accept migrants. Others - Italy, Spain, and Greece-suffer doubly. For migrants who have been refused asylum in one of the EU countries, Brussels plans to introduce a single document that must also be recognized by the States where migrants return. Agreements on the return of such persons that the EU has concluded with 17 countries, as recognized by the European Commission, are not fully implemented. So, out of 500 thousand migrants who had to leave the EU this year, only 200 thousand returned home. In this regard, it is planned to create a special deportation service on the basis of Frontex.

As for FRONTEX, the European Union Agency for external border security (FRONTEX). After the beginning of the European migration crisis, it was proposed to expand its powers, which is enshrined in an act of the European Parliament on September 14, 2016[6]. The European border and coast guard service was launched on October 6, 2016. It is responsible for coordinating the activities of national border services and ensures the reliability of the external borders of the European Union. One of the main routes of forced migrants was the sea route from North Africa to the southern coast of Europe, including Italy.

In 2011, the EU external border security Agency Frontex, at the request of the Italian authorities, initiated the “Hermes” and “Aeneas” missions aimed at stabilizing the situation with migrants in the southern Mediterranean region. However, these operations did not achieve significant success by 2013, both due to the lack of resources and due to the significantly increased migration traffic. After it were several initiatives called “Triton”, “Mare Nostrum” and “Poseidon”.

On April 19, 2015, a new tragic event occurred — a ship capsized, which, according to the Office of the UN high Commissioner for refugees, had about 950 people on Board, of which 800 were killed [7]. The next day, the Council of the EU, with the participation of the interior Ministers of the participating countries, approved the “Plan of immediate action to resolve the crisis situation in the Mediterranean”.

Among the measures envisaged in the document, it was planned to increase the financing of operations “Triton” and “Poseidon” (the Frontex mission in Greece) three times. In addition, EU countries have the right to use their armed forces to destroy the vessels of illegal migrant carriers to Europe.

Following the approval of the “immediate action Plan for resolving the crisis situation in the Mediterranean” in May 2015, the EU Council decided to deploy operation Sophia [8].

The main difference between the Sofia mission and the Mare Nostrum and Triton is that the former relates to EU military operations and operates in accordance with the EUNAVFOR — Mediterranean mandate. The deployed group of the European Union Navy has up to nine ships that participate in the mission on a rotational basis.

Sofia’s goal is to destroy illegal sea networks for delivering refugees to the EU. For this purpose, several step-by-step tasks have been set:

monitor and analyze the current transport infrastructure of illegal operations in the Central Mediterranean;

- ensure that smugglers and organizers of illegal traffic on the high seas are intercepted, searched, and escorted for further investigation in accordance with international law;

- to take prompt measures to destroy illegal channels of delivery refugees and smuggling on the territory of the EU.

The mandate of the Sofia mission was extended several times, but new tasks were added. Among them:

- Libyan coast guard training;
- monitoring the effectiveness of the Libyan coast guard training;

- assistance in implementing the arms embargo on the Libyan coast in accordance with UN security Council resolutions 2292 (2016), 2357 (2017) and 2420 (2018);

- collecting information on illegal oil trade from Libya in accordance with UN security Council resolutions 2146 (2014) and 2362 (2017);

- collection and exchange of information on human trafficking with law enforcement agencies of EU member States, Frontex and Europol.

The number of personnel involved in the operation amounted to about 1.6 thousand people. In fact, despite all the EU's attempts to regulate migration, it is very difficult for the EU as a whole. The obstacle in this process is the inconsistency of individual States, law and rules. Migration remains a conflict-prone factor. The causes of conflicts are most often the socio-economic situation of newly arriving individuals and their dissatisfaction with their place in the social structure of the receiving society. It is on these issues that the countries under consideration place particular emphasis: the inclusion of migrants in the economic and social life of society is of paramount importance. The calculation is based on the fact that in the absence of acute conflicts arising over jobs, due to economic disadvantage, social discrimination or territorial segregation, a more complex type of conflict—the conflict of values and worldviews — will be less pronounced. In order to reduce this conflict, state and public structures are working to introduce migrants to the General civil identity. This work not only includes language courses and introduction programs to the history and culture of the country, but also involves the involvement of migrants in public life: thanks to this, migrants are more successful in mastering civil practices. As the analysis shows, universal solutions in the field of integration of migrants at the local level (one integration model for all cities of the country) are increasingly giving way to a locally oriented approach, when a single policy is developed for each city, taking into account its characteristics (the situation on the labor market, the geography of migration settlement, etc.).

That is, in conclusion, we came to the conclusion that there are two problems: 1. Cultural and social issues in migration 2. Political issue in migration . While both problems are being considered and the EU is trying to solve each through campaigns and actions, the number of migrants is growing every day.

REFERENCES

1 Bazina E.S. Tema migratsiyi i migrantov v rossiyskikh smi. Problema informatsyonnoi obyektivnosti – M: Visshaya shkola ekonomiki, 2015. – S. 24-36.

2 Asylum in the EU Member States. Record Number of over 1.2 Million First Time Asylum Seekers Registered in 2015. Syrians, Afghans and Iraqis: Top Citizenships // Eurostat News Release 44. – 4 March 2016.

3 First Time Asylum Applicants and First Instance Decisions on Asylum Applications: Second Quarter 2016 // Asylum Quarterly Report, 2016. – P. 35.

4 Carrera S., Guild E. Rethinking Asylum Distribution in the EU: Shall We Start with the Facts?– Mode of access: <http://www.ceps.eu/publications/rethinking-asylum-distribution-eushall-westart-facts> - (Accessed: 25.01.2020)

5 Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. // A European Agenda on Migration. Brussels, 13.5.2015. COM (2015) 240 final.

6 Kamaras E., Saunier M., Todaro L. Overview on the Use of EU Funds for Migration Policies // In Depth Analysis Journal, Brussels, 2016. – P.17

7 Mediterranean migrant crisis hits Italy as EU ministers live – Mode of access: <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/italy/11551278/Mediterranean-migrant-crisis-hits-Italy-as-EU-ministers-meet-live.html>- (Accessed: 28.01.2020)

ЕУРОПАДАҒЫ КӨШІ-ҚОН ДАҒДАРЫСЫ

Аманкелді Г.Е.¹

¹Магистрант, 2 курс,

Мамандығы: «6М050500-Аймақтану»

КазУМОиМЯ им. Абылай Хана, Алматы, Қазақстан,

e-mail: gaukharaamankeldi@gmail.com

Мақалада 2014 жылдан кейінгі көші-қон дағдарысы мен теңіздер арқылы көші-қон ағынын реттеуге қатысты науқанға талдау берілген. Автор заңсыз көші-қонның алдын алу үшін ЕО-ның бірнеше елдері қабылдаған іс-шаралар мен құжаттар туралы ақпарат береді. Негізінен мақалада ЕО-дағы миграция саласындағы қазіргі жағдайды және жасалынған жұмыстарды талдау туралы айтылады.

Тірек сөздер: Көші-қон, мигранттар, фронтекс, интеграция, софия

МИГРАЦИОННЫЙ КРИЗИС В ЕВРОПЕ

Аманкелді Г.Е.¹,

¹Магистрант, 2 курс,

Специальность: «6М050500-Регионоведение»

КазУМОиМЯ им. Абылай Хана, Алматы, Казахстан,

e-mail: gaukharaamankeldi@gmail.com

В статье дается анализ миграционного кризиса после 2014 года и кампаний который были задействованы в регулировании миграционного потока через моря. Автор дает информацию о действиях и документах принятых несколькими странами ЕС для предотвращения незаконных миграций. В основном, статья ориентирована на анализ того что было сделано и текущей ситуаций в сфере миграций в ЕС.

Ключевые слова: Миграция, мигранты, frontex, интеграция, софия

Статья поступила 10.2.2020

THE MAIN ASPECTS OF THE POLICY OF THE RUSSIAN EMPIRE IN RELATION TO THE KAZAKHS OF WESTERN KAZAKHSTAN IN THE XIX CENTURY

Shotanova G.A.¹,

¹C h.sc., associate professor, Department of Modern

history of Kazakhstan and worldview disciplines

Kazakh Ablai Khan University of International Relations

and world languages

This article is an interim result of a research project on the Kazakh Khanate: from taking citizenship to the elimination of statehood in the framework of the scientific program History and Culture of the Great Steppe. It highlights the stages and methods of introducing the colonial policy of the Russian Empire in Kazakhstan in the 19th century. It also takes into account the reason for the formation of the Orenburg expedition, and the policy of the separation of non-Russian peoples from the Tatars, Bashkirs and Kalmyks.

Keywords: international relations, Central Asia, Russian Empire, Abulhair, Junior Zhuz, “Eastern Idea” of Peter I, province, Kazakhs, Tatar mullahs.

УДК 124

ОСНОВНЫЕ АСПЕКТЫ ПОЛИТИКИ РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИИ ПО ОТНОШЕНИЮ К КАЗАХАМ ЗАПАДНОГО КАЗАХСТАНА в XIX веке.

Шотанова Г.А.¹,

¹к.и.н., доцент кафедры Современной
истории Казахстана и мировоззренческих дисциплин
Казахского университета международных отношений
и мировых языков им. Абылай хана

Данная статья является промежуточным результатом исследования по научному проекту «Казахское ханство: от принятия подданства до ликвидации государственности» в рамках реализации научной программы «История и культура Великой степи». Здесь освещаются этапы и методы внедрения колониальной политики Российской империи в Казахстане в XIX веке. Также берется во внимание причина проведения Оренбургской экспедиции, и политика разъединения нерусских народов от татар, башкир и калмыков.

Ключевые слова: Центральная Азия, Российская империя, Абулхаир, Младший жуз, «восточная идея» Петра I, международные отношения, губерния, казахи, татарские муллы.

Доминирующей тенденцией в отечественной историографии становится пересмотр и уточнение прежних исторических представлений, неизбежный отказ от тех из них, которые были плодом служения политической конъюнктуре или же просто не выдержали испытания временем. В настоящее время, перед отечественными учеными стоит первостепенная задача - воссоздание объективной истории казахского народа. В условиях, когда история Казахстана стала самостоятельным объектом, перед нами предстала возможность – трезво и объективно изучить сложившуюся систему международных отношений в Центральной Азии, «восточную идею» Петра Первого, претворявшийся в жизнь план захвата путей транзитной торговли с Индией и Китаем, тенденцию поглощения Степного края, который призван был стать «ключом и вратами ко всем азиатским странам и землям».

Во второй половине XIX в. была издана целевая серия историко-этнографических трудов по Оренбургскому, Астраханскому и

Сибирскому регионам. В частности, это работы С.В. Броневского, А.И. Левшина, М. Красовского, И. Завалишина, А. Алекторова, Н. А. Аристова, И. Михайлова, П. Небольсина, Н. Чернавского, И. Щербакова, С. Савичева, Ф. Шперка, А. Рязанова и многих других авторов, которые посвятили свои исследования западным регионам Казахстана, но при этом частично затрагиваются отдельные стороны жизни казахского населения и населения сопредельных российских губерний. При этом, немалую научную ценность для нас представляет труд А.И. Левшина «Описание киргиз-казачьих или киргиз-кайсацких орд и степей». Эта работа содержит некоторые материалы, касающиеся кочевания казахов на внутренней стороне Сибирского, Оренбургского и, в особенности, Астраханского края, нападения казахов на приграничную линию, взаимоотношений казахов с башкирами, калмыками, а также сведения по проводимой политике царизма по разжиганию межнациональной розни. Несмотря на то, что эта работа включает в себя преимущественно статистические материалы, автор целенаправленно оправдывает действия царского самодержавия [1, с. 233]. К примеру, в материалах членов Петровского общества исследователей Астраханского края - И.И. Казанцева, С.П. Севастьянова рассматриваются вопросы частичных набегов кочевников на пограничную и внутреннюю часть русской губернии, а в трудах Л. Мейера, А.И. Добросмыслова, И.И.Крафта и других исследователей того периода, нашли отражение вопросы миграции казахов во внутренние уезды, взаимоотношениях казахов с соседними народами, а также предпосылки ликвидации казахского ханства [2; 3; 4]. Надо сказать, что западные районы Казахстана представляли большой интерес для России, что позволило как раз-таки чиновникам и исследователям царской администрации проводить комплексные изучения подвластных ему территории в угоду реализации своих интересов.

В результате анализа политики Российской империи и кочевых народов Центральной Азии, мы пришли к выводам, что в современной казахстанской историографии существует достаточно неизученных и малоизученных проблем отечественной истории. В этой связи, необходимо изучение не только самого факта взаимоотношения царского правительства и управляемым им казахским народом, но и анализ форм и методов управления нерусскими (туземными) народами. К тому моменту на политической карте мира сложилось несколько крупных империй, среди которых была и Российская. Одной из её характеристик являлось то, что территория Российской империи, в

отличие от других империй, представляла собой единое пространство, куда к сожалению, также входила и большая часть земель Казахского ханства. Население империи было чрезвычайно пестрым в этническом, конфессиональном, социальном, политическом и экономическом отношениях. Между народами, вошедшими в состав империи, существовали достаточно сложные, порой враждебные отношения. Для управления этими народами вырабатывались, и применялись различные формы и методы управления. Это мы наблюдаем в процессе работы с архивными материалами выявленные из фондов соседней республики - Российской Федерации. В этой связи, уместно отметить Сборник архивных документов «Из истории казахско-российских отношений в XVIII в.» подготовленный в рамках реализации научной программы «История и культура Великой степи» [5].

Российско-казахские контакты, исторически были многоплановыми и учитывали не только стратегические задачи обеих сторон, но и актуальные на текущий момент цели. Поначалу носившие торговый характер, в конце XVI столетия они готовы были обрести форму военно-стратегического партнерства. Поскольку принятие российского подданства частью приграничных казахов Младшего жуза во главе с ханом Абулхаиром не гарантировало фактического вхождения их в состав Российской империи, нужны были дальнейшие и действенные меры по закреплению усилий А. Тевкелева. В этой связи, в 1734 г. для устройства города Оренбурга и осуществления планов, связанных с ним, была образована специальная Оренбургская экспедиция (с 1737 до 1744 г. – комиссия) [6]. Главным достижением экспедиции стало строительство Оренбургской крепости, которая послужила мощным плацдармом и колониальным центром для усиления дальнейшей военной мощи и экспансии царского правительства не только на территории Младшего, но и других казахских жузов. Более того, на завершающем этапе работы комиссии в 1743 г. было создано Оренбургское казачье войско, которое приняло самое деятельное участие в колонизации Казахстана, подавлении серий национально-освободительных движений казахского народа. Вместе с тем, царизму удалось раз и навсегда разъединить казахов и представителей нерусских народов Центральной Азии от татар, башкир, калмыков и других народов.

Особенно тяжелым представился для казахского народа период XIX века, когда раздробленное Казахское ханство попало под влияние нескольких соседних государств. Старший жуз - среднеазиатских

ханств, Средний и Младший жузы – Российской империи. Казахи Среднего и Младшего жуза, принявшие протекторат Российской империи в XVIII веке, в начале XIX века лишились своей политической независимости. Это было следствием активного продвижения Российской империи в глубь Центральной Азии. Курс, направленный на ликвидацию традиционных институтов управления, существовавших на территории казахской степи, целенаправленно проводимый царским правительством, завершился упразднением ханской власти в Среднем жузе в 1822 г., и в Младшем жузе чуть позже, в 1824 г. Окончательно юридическое закрепление территории Казахстана в составе России осуществляется реформами 1867-1868 и 1886 гг.

В начале 30-х гг. XIX в. наряду с вышеотмеченными изменениями в Казахстане участились случаи земельных споров. Предметами взаимных раздоров оказались районы естественных зимовок, что давало «повод к дальнейшим неумеренным домогательствам» казахов и жителей казачьих станиц. Это мнение созревало в пограничной комиссии о «запутанном и медленном» представлении дела по отводам казахам пригодных для кочевья земель, что нашло отражение в архивных материалах [7; 8, Л. 3].

Как свидетельствуют источники, граф П.К. Эссен вполне понимал первопричину сложностей, замедлявших процесс реализации хозяйственных перемен в административно-политическом переустройстве Младшего жуза, и пока земля находилась в руках аульных общин, номады продолжали перекочевки без каких-либо существенных организаций. Наличие документов подтверждает тот факт, что аграрный натиск переселенцев заметно сузил кочевья казахов в районах, которые частично оказались под контролем казачьего войска, что вынуждало население Казахстана обращаться с ходатайством позволить им кочевать вблизи линии, более свободной от казачьих заселений.

Как мы могли заметить, всякая путаница в аграрной сфере продолжалась двусмысленными ориентирами. Это проявлялось в сфере общинной формы собственности на землю у казахов, что не всегда однозначно воспринималось царскими чиновниками, которые намерены были управлять необъятными степными просторами.

Тем не менее, несмотря на эти преобразования, устройство новых административно-территориальных звеньев в Младшем жузе осуществлялось заметно сдержаннее, что давало иной раз повод России более напористо действовать в Среднем жузе, как это освещается на

страницах периодической печати того времени.

При изучении материалов стало очевидным, что с самого начала обнародования Устава 1824 г. попытки царизма перетянуть на свою сторону влиятельных кочевников наталкивались на всяческие препятствия. В свете всего сказанного нельзя не отметить, что противоречивость во взаимоотношениях казахов и прилинейного казачьего населения и тенденции его нарастания на исходе 30-х гг. XIX в. также следует разъяснить как явное следствие ликвидации традиционной формы управления и отсутствия у номадов достаточной военно-политической опоры в условиях сохранения местных раздоров в обществе.

Надо отметить, что почти двадцатилетний период со времени принятия Устава 1824 г. не привел к желаемой цели, так как султаны-правители, на которых как Петербургский двор, так и губернская канцелярия возлагали большие надежды, не в полной мере оправдали их надежды. Все это вело к тому, что султанам-правителям отводилась роль послушных посредников между казахами и губернскими учреждениями. Хранилище архива содержит в себе ряд сведений о порядке управления Внутренней ордой ханом Джангиром к 1838 году. Здесь упоминается о методе управления над подвластными им казахами: «...состоят ныне из двенадцати разных родов и нескольких отделений, которые управляются особо представленными над ними начальниками, нескольких султанов и ходжей, пользующихся потомственными правами и преимуществами прав простым народом...

...Киргизы Внутренней орды управляются под непосредственным заведованием хана, согласно предоставленной ему по той грамоте власти суда и расправы по магометанскому закону, некоторым применением древним постановлением киргизов» [9, Л. 5–6 об.].

Необходимо отметить и то, что в эти же годы XIX в. параллельно с Уставом 1824 г. осуществлялась предварительная разработка проекта нового Положения, который был призван закрепить предыдущие шаги России в ускорении колонизации края. По различным источникам, данный проект заключал в себе меры по нейтрализации еще неокрепшей степной оппозиции, что указывало на рассмотрение порядка действий по подавлению всяческих протестов или иных форм антиправительственных настроений при чрезвычайных обстоятельствах.

Новый виток обострений взаимоотношений номадов с казачьим населением выдвигал на повестку дня разработку такого положения,

которое узаконило бы некую зависимость коренного населения от прилинейных крестьян, что также наблюдаем в отношениях и донесениях астраханскому гражданскому и вице- губернатору от хана Джангира относительно того периода [10, Л. 1; 11.

Надо отметить, что в ряду названных моментов принятие Положения об управлении оренбургскими казахами отражало новые веяния в политике России в ракурсе расширения его международных отношений. Речь шла о создании условий, опираясь на которые можно было бы расшатать позицию ее традиционных соперников в Центральной Азии [12].

В свете вышесказанного, отметим, что в целом, политика Российской империи в Казахской степи осуществлялась по трем направлениям. Во-первых, по линии форсированного строительства укрепленных военных линий, усиленных гарнизонами, и создания постоянных казачьих поселений; во-вторых, по линии политико-административных реформ, образования внешних округов и окружных приказов, дистанционной системы управления; в-третьих, по линии расширения торговли с казахской степью. Дальнейшие земельные захваты и колонизация Казахстана лишили казахов лучших земель и пастбищ, затронули жизненные интересы казахских масс, которые не могли добровольно расстаться со своими кочевьями и лишиться былой независимости. Результатом стало серия мощных национально-освободительных восстаний и движений казахского народа против колониальной политики с конца XVIII – начала XX века.

ЛИТЕРАТУРА

1 Левшин А.И. Описание киргиз-казачьих или киргиз-кайсацких орд и степей. – СПб., 1832. – С.338.

2 Мейер Л. Материалы для геогр. и статистики России, собранные офицерами Генерального штаба. Киргизская степь Оренбургского ведомства. – СПб., 1850. – С.96.

3 Добросмыслов А.И. Суд у киргизов Тургайской области XVIII – XIX вв. Исторический очерк. – Казань: «ПОИАК», 1904. – С.84.

4 Крафт И.И. Сборник указаний о киргизах степных областей. – Оренбург, 1898. – С. 141.

5 ГАРТ. Ф 10. Д. 5 Л. 58 об

6. Из истории казахско-российских отношений (XVIII в.). // Сборник документов. Составитель Сирик В.А. - Алматы, 2019 г. – С.516.

- 7 Труды Астраханского губернского статистического комитета.
Вып. I. – Астрахань, 1869. – С.184
8 ГААО. Ф. 32. Оп. 1. Д. 776. Л. 512.
9 ГААО. Ф. 2. Оп. 1. Д. 288. Л. 19.
10 Спасский Г. Киргизы Большой, Средней и Малой орды // Сибирский вестник, 1820. Ч. 1. Морская типография. – С.163.
11 ГААО. Ф. 1. Оп. 1. Т. 1. Д. 2668. Л. 9.
12 ГААО. Ф. 7. Оп. 7. Т. 2. Д. 2646. Л. 18.

XIX ҒАСЫРДАҒЫ БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ҚАЗАҚТАРЫНА ҚАТЫСТЫ РЕСЕЙ ИМПЕРИЯСЫНЫҢ САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ АСПЕКТІЛЕРІ

Шотанова Г.А.¹,

¹т.ғ.к., Қазіргі заманғы Қазақстан тарихы және дүниетану пәндері
кафедрасының доценті,
Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық
қатынастар және әлем тілдері университеті

Бұл мақала Ұлы даланың тарихы мен мәдениеті ғылыми бағдарламасы аясында ғылыми жобаның «Қазақ хандығы: азаматтықтанудан мемлекеттіліктің жойылуына дейін» аралық нәтижесі жарқ көруінде. Онда XIX ғасырдағы Ресей империясының Қазақстанда отарлау саясатын енгізудің кезеңдері мен әдістері көрсетілген. Онда Орынбор экспедициясының құрылу себебі, орыс емес халықтардың татар, башқұрт және қалмақтан бөліну саясаты да ескеріледі.

Тірек сөздер: халықаралық қатынастар, Орта Азия, Ресей империясы, Әбілқайыр, Кіші жүз, I Петрдің «Шығыс идеясы», провинция, қазақтар, татар молдалары.

Статья поступило 15.03.2020

**II БӨЛІМ.
АЙМАҚТАНУ БОЙЫНША ЗЕРТТЕУЛЕР**

**РАЗДЕЛ II.
ИССЛЕДОВАНИЯ ПО РЕГИОНОВЕДЕНИЮ**

**II PART.
REGIONAL STUDIES RESEARCH**

SOME FEATURES OF THE EDUCATION SYSTEM IN CHINA

Kurbanova T¹.,

¹2nd year master's degree Specialty«6M02900-Orientalizm»
AblaikhankazUIRandWL, Almaty, Kazakhstan
e-mail: tahmina.1996@mail.ru

Kagazbaeva E.M²,

²Candidate of Political Science, Associate Professor of
AblaikhankazUIRandWL
e-mail: Kagazbaeva.e@gmail.com

The article is devoted to the analysis of the education system in China. the stages of education are considered: from preschool to higher education. China is the world's leader in terms of population and has its own unique education system. The study showed that there is a free nine-year school education in the country, education in the senior level of the school and in higher educational institutions is paid. The main goal of secondary schools in China is to form a workforce with a professional and technical bias and prepare them for admission to universities in the country.

The authors concluded that the Chinese education system not only imposes high requirements on students, but also provides them with decent conditions for learning and development.

Keywords: the system of education, levels of education, higher education and vocational education.

УДК 327.7

НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ СИСТЕМЫ ОБРАЗОВАНИЯ В КИТАЕ

Курбанова Т.¹,

¹магистрант 2 курса специальности востоковедение
КазУМОиМЯ имени Абылай хана, Алматы, Казахстан
e-mail: tahmina.1996@mail.ru

Кагазбаева Э.М.²,

²к.п.н., доцент КазУМОиМЯ имени Абылай хана
e-mail: Kagazbaeva.e@gmail.com

Статья посвящена анализу системы образования в Китае, рассмотрены ступени образования: от дошкольного до высшего. Китай является лидером в мире по количеству населения и у страны есть своя уникальная система образования. Исследование показало, что в стране существует бесплатное девятилетнее школьное образование, обучение в старшем звене школы и в высших учебных заведениях является платным. Основная цель общеобразовательных школ в КНР – сформировать рабочие кадры с профессионально-техническим уклоном и подготовить к поступлению в вузы страны.

Авторы пришли к выводу, система образования Китая не только предъявляет высокие требования к обучающимся, но и представляет им достойные условия для обучения и развития.

Ключевые слова: система образования, уровни образования, вузовское и профессиональное образование.

Образование – один из важнейших социальных институтов, начиная с ранних этапов существования человеческой цивилизации. Уровень развития образования является, с одной стороны, показателем развития экономики, культуры, социальных отношений, поскольку детерминируется их развитием, с другой стороны, оно, в свою очередь, является своего рода фундаментом, базой, обеспечивающими дальнейший прогресс в экономической, социально-культурной и других сферах любого общества и государства. Сегодня образование становится движущей силой общества, которая даёт возможность развития каждому его члену. Человек, получивший определённый уровень общего и профессионального образования, приобретает иной социальный статус. Сегодня правительство КНР приложило огромные

усилия для развития образования, тем самым мобилизовало активность всех слоев общества в деле образования.

На современном этапе в условиях социального и экономического развития мирового сообщества, прогресса науки, техники и культуры каждое государство повышает требования к системе профессионального образования, содержанию, формам и методам обучения в профессиональной школе. Сегодня китайское правительство, исходя из принципа «подъем страны за счет науки и образования» придает модернизации образования и повышению культурного уровня граждан приоритетное значение. Признав образование стратегически важным для социально-экономического развития страны, китайское правительство выработало в области образования курс: «В развитии образования - лицом к модернизации, внешнему миру, будущему». С каждым годом укрепляется международное сотрудничество и увеличивается обмен в области образования. Китай является страной, направляющей самое большое количество учащихся на учебу за границу.

За последние полвека в Китае произошли глобальные изменения в образовании. Правительство, можно сказать, сотворило чудо, решив проблему культурного воспитания населения. Закон об обязательном образовании предусматривает возможность для каждого ребёнка получить образование. Китайская система образования – это государственная система и регулируется Министерством образования. Современная система образования в Китае содержит дошкольное образование (образование в детских садах), школьное образование (имеет свои отличительные подвиды, а именно начальная, средняя неоконченная / неполная средняя школа и оконченная средняя / полная средняя / высшая 12 школа) и высшее образование. В соответствии с этим разрядом возраст учащихся и сроки обучения выглядят так: в детские сады принимаются дети дошкольного возраста от 3 лет и воспитывают их в течение три года. То есть, в 6 лет дети начали ходить в школу. В начальной и неполной средней школе сейчас равным образом действуют учебную систему «6+3», «5+4» и «9 лет подряд» (в большинстве районов используется в основном системе «6+3»). Поэтому дети учатся в начальной школе 6 лет, в неполной средней школе 3 года. Но в последние годы в школах постепенно пробуются система «9 лет подряд», то есть проходить подряд девятилетнее обязательное образование. В полной средней школе школьники учатся 3 года [1, с.57-58].

Одной из причин того, почему так стремительно развивается образование, является большое количество выделенных на образование государством средства. Правительство Китайской Народной Республики планирует увеличить средства на образование до 4% от ВВП, чтобы дети из малоимущих семей могли иметь возможность обучаться и участвовать в различных образовательных программах.

На наш взгляд, ключевые проблемы образования осмысливаются и решаются в контексте общих задач преодоления кризиса китайской культуры, связанных с модернизацией в сторону активного заимствования элементов западной культуры. В связи с этим возникает немало философских проблем, осмыслением которых занимаются китайские и европейские философы. Китайские ученые неоднократно обращались к разработке проблем высшего образования в Китае. Современный этап модернизации высшего образования в Китае непосредственно вытекает из кризиса советской «идеологической» парадигмы образования в связи наступлением политического и экономического сдвига, и пересмотром некоторых установок «культурной революции» Мао Цзэдуна. Необходимость перехода к новым ориентирам и задачам культурного развития обозначена в программных произведениях политических и идейных руководителей КНР.

Цель дошкольного образования является подготовкой детей к обучению в школе, к продуктивному освоению школьной программы. В детских садах Китая обучают основам грамотности, чтения, счёта. Кроме того, там дети учат рисовать, петь, танцевать и т.п. Программа обучения может меняться в зависимости от вида детского сада. Если это частный платный сад, то помимо основных занятий, в некоторых садах детей будут обучать английскому языку и другим предметам в зависимости от желаний родителей; в обычном государственном детском саду, расположенном в провинции, программу обучения разработает провинционное управление образования. Дошкольные учебные заведения в Китае делятся на два вида: государственные и частные. В государственных детских садах основной акцент делается на привитие малышам первых трудовых навыков, творческих способностей. Дети учатся обслуживать себя и выполнять мелкие бытовые поручения. В частных наибольшее внимание уделяется развитию индивидуальных особенностей ребёнка, его талантам, а также происходит первое знакомство с искусством и наукой. Вне зависимости от типа сада, всем китайским малышам воспитатели прививают уважение к старшим,

стремление к успеху, интерес к политике и чувство патриотизма. Вся образовательная система Китая строится, в первую очередь, на дисциплине. С самых ранних лет дети должны строго соблюдать расписание и указания взрослых. Воспитатели контролируют даже детские игры. По мнению китайских педагогов, подобная строгость позволяет ребёнку стать полноценным членом общества, найти своё место в жизни и приносить максимальную пользу своему народу [2, с.71-76].

Что касается системы школьного образования в Китае, то она разделена на начальную, неполную и полную. После окончания детского сада детей переводят в начальную школу. Начальная школа длится 6 лет. Основными предметами считаются родной язык, математика, физкультура, естествознание, музыка, мораль и этика. Здесь формируются прочные основы для дальнейшего обучения: постигаются азы грамоты, обращается внимание на патриотическое и физическое воспитание. На данном этапе дети получают базовые знания о мире и обществе. В возрасте 12 лет детей переводят на следующую ступень образования, а именно в неполную среднюю школу. Там основными учебными дисциплинами оказываются родной язык, математика, иностранный язык (чаще всего английский), физика, химия, информатика, география, мораль и этика, политическая грамота. Сейчас в некоторых провинциях первые две ступени действуют вместе, поочередно, с длительностью обучения 9 лет. Полная средняя школа представлена профилирующим обучением. В целом в полной средней школе готовят абитуриентов для поступления в ВУЗы или специалистов на квалифицированные должности. Кстати, школьники должны сдать экзамены для перехода в старшие классы средней школы. Эти экзамены являются локальными и регулируются в каждой школе отдельно. Каждый китайский родитель считает необходимым приложить все усилия для того, чтобы его ребёнок попал в лучшую школу города [3, с.105-107].

Система образования в школах Китая находится на довольно высоком уровне. Нагрузка здесь огромная. Дисциплина в школах очень строгая. Все экзамены проходят в форме тестов, а знания оцениваются по 100-балльной шкале. После окончания обязательного девятилетнего обучения школьники могут не переходить в старшие классы. После средней школы система образования в Китае предусматривает, и возможность для некоторых детей пойти в технический колледж или в средние профессиональные училища. В отличие от первых двух

этапов, обучение в старших классах платное. На данной ступени дети проходят углублённые программы по точным наукам, знакомятся с информатикой, узнают больше о политике и государственном устройстве родной страны. Система профессионального образования в Китае включает в себя профессиональные школы среднего уровня и профессиональные учебные заведения высшего уровня. Профессиональные школы среднего уровня принимают лиц с неполным средним образованием (после неполной средней школы), то есть лиц, закончивших этап обязательного девятилетнего образования. Обучение в школах этого уровня занимает три года. В профессиональные учебные заведения высшего уровня поступают ученики с полным средним образованием (после полной средней школы). Главной задачей данных образовательных учреждений заключается в подготовке многосторонних развитых квалифицированных специалистов в своей области. Срок обучения занимают два-три года. Выпускники полной средней школы в полном праве выбрать профессиональную деятельность или поступать в вузы для получения диплом и степени бакалавра.

Наличие высшего образования довольно обычное дело среди населения Китая. Высшее образование в Китае включает в себя университеты, институты, высшие профессиональные учебные заведения. Вузы Китая установлены на развитие науки, техники, культуры, на подготовку высококвалифицированных кадров, на формирование конкурентоспособного образования в рамках мирового образовательного процесса. В целях полного удовлетворения в потребностях модернизации экономики стран отработаны перечень учебных направлений подготовки, расставлены все акценты на политические, экономические и юридические науки, финансы, архитектура, электроника, компьютерные технологии, машиностроение, легкая и пищевая промышленность [4, с. 124-130].

Вузы в Китае делятся на политические и технические единого профиля. В политехнических вузах предоставлен широкий перечень технических и естественных факультетов. Технические вузы единого профиля представляют институт биографической и физической технологии, химической и нефтяной технологии. Университеты общего профиля, такие как Пекинский университет, имеют факультеты 2-х направлений: естественнонаучное и гуманитарное. Факультеты гуманитарного направления специализируются на изучении языков, истории, литературы, философии, юриспруденции, экономики...

Естественнонаучное направление включает в себя изучение математики, физики, химии, географии, радиоэлектроники. Для поступления в вузы абитуриенты сдают вступительные экзамены по четырём предметам (среди них один общий тест). Программа обучения в узкопрофессиональных вузах с краткосрочным курсом обучения длится 3 года. Выпускники этих учебных учреждений являются дипломированными специалистами среднего звена для работы в различных отраслях промышленности. Университеты с четырёхлетней программой бакалавриата принимают выпускников обычных и специальных технических школ. Если речь идёт о медицинском образовании, срок вырастает до 5 лет. По окончании обучения им выдают диплом по выбранной специальности, и присваивается степень бакалавра. Программа обучения состоит из прослушивания лекции, выступления на семинарах, сдачи экзаменов и подготовки научного диссертационного исследования. Подготовка аспирантов делена на 2 категории: подготовка специалистов с ученой степенью магистра (срок обучения 2-3 года, возраст – не более 40 лет) и подготовка специалистов с ученой степенью доктора наук (продолжительность обучения 3 года, возраст – не более 45 лет). Чтобы начать получать магистерскую степень студенту необходимо иметь законченное образование бакалавра. Докторантура берёт учащихся прошедших магистратуру. Обучение в ней проходит как на платной, так и на бесплатной основе. В последние годы Китай особенно заботится о представлении своей модернизации страны на международной арене. Большое внимание уделяется широкому глобальному распространению положительного имиджа за рубежом и внутри страны. Одним из существенных направлений является активное развитие системы обучения зарубежных студентов в образовательных учреждениях Китая. Ежегодно в вузах Китая обучаются в среднем 80000 студентов из 170 стран мира.

В целях дальнейшего развития и повышения качества образования в Китае осуществляется реформирование системы образования: во-первых, создаются системы образования, предусматривающей взаимосвязанные и интегрированные между собой формы фундаментального и практического обучения людей любого возраста. Во-вторых, расширяются права народных правительств провинций на развитие и управление делом образования в своих регионах и динамикой единого планирования. В-третьих, осуществляется поддержка общественных сил для налаживания многообразных форм учебы, удовлетворение постоянно растущих запросов народных масс

в образовании. В-четвертых, развиваются различные формы частного образования наряду с государственным. В-пятых, модернизируются технические средства обучения. Государство поддерживает создание современной сети дистанционного образования, основу которой составляет сеть образования и научных исследований Китая и системы спутникового телевидения[5, с. 138].

В докладе 5-го пленума ЦК КПК 18-го созыва от 29 октября 2015 г. были сформулированы общие цели развития образования на 13-ю пятилетку (2016–2020 гг.). В частности, речь шла о повышении качества образования, о поддержке детей малоимущих семей в получении рабочих специальностей, большое внимание уделялось профессионально-техническому образованию. Так, большой проблемой для развития образования в Китае является неравномерность его развития, связанная с образованием национальных меньшинств, проживающих в экономически отсталых бедных приграничных районах страны. Ставился вопрос о создании высших учебных заведений мирового уровня и первоклассную науку. Интерес представляют инициативы по оказанию поддержки высшим учебным заведениям и профессиональным учебным заведениям в предоставлении непрерывного образования рабочим-мигрантам из сельской местности, обосновавшимся в городе, крестьянам, осваивающим современные профессии, работникам современной промышленности и военным в отставке. Таким образом, основная идея развития образования внутри страны заключалась в достижении его равномерного развития на всей территории, включая Центральные и Западные районы Китая, в повышении качества образования и общего уровня образованности населения за счёт популяризации обучения в средней школе старшей ступени и развития непрерывного образования. Внешняя стратегия Китая в этой области ориентирована на выход образования и науки страны на мировой уровень, сопряжении развития образования с реализацией проекта «Один пояс, один путь»[6, с. 256-271].

Следует отметить, что уровень охвата китайского населения системой образования следующий. Валовый показатель охвата дошкольным образованием составляет 75%, что достигает средних показателей стран со средне верхними доходами. Доля учащихся начальной школы составляет 99,9% данной возрастной группы. Валовый показатель охвата образованием в средней школе начальной ступени составляет 104%. Коэффициент распространения девятилетнего обязательного образования превышает средние показатели стран с

высоким уровнем доходов. Валовый показатель охвата образованием в средней школе старшей ступени составляет 87%, а валовый показатель охвата высшим образованием составляет 40%. Два последних показателя превышают средние показатели стран со средне верхними доходами. Также правительство Китая рассматривает дело просвещения как фундаментальную, приоритетную и связанную с общей ситуацией в стране отрасль в развитии народного хозяйства и общества. Закон об образовании Китайской Народной Республики устанавливает, что «доля финансовой поддержки образования во внутреннем национальном продукте должна постепенно увеличиваться по мере развития народного хозяйства и роста финансовых поступлений», а «рост ассигнований на образование народных правительств различных ступеней должен обгонять рост регулярных финансовых поступлений, чтобы постепенно увеличивать средние расходы на образование в расчете на одного учащегося, обеспечивать постепенный рост зарплаты преподавателей и общих средних расходов на одного учащегося».

Таким образом, образовательный процесс начинается с детского сада, где дети получают первые знания о китайской письменности. Затем следует бесплатное школьное девятилетнее образование. Это позволяет получить общие знания всем детям, вне зависимости от благосостояния семьи. Далее обучение проходит по профилям, в зависимости от выбора направления учащегося. Таким образом, государственная политика направлена на выявление профессиональной ориентации учащихся. Наличие профессиональных школ позволяет решить проблему профессиональных рабочих кадров. Система образования Китая предъявляет высокие требования к обучающимся, но и представляет им достойные условия для обучения и развития.

ЛИТЕРАТУРА

1 Ян Дунпин. 2012. Чжунго цзяюй фачжань баогао. 2011 [Доклад «О развитии образования в КНР. 2011 г.». - Пекин: Шэхой кэсю эвэнь сянь чубань шэ. – С 155.

2 Гурулева Т.Л. Государственная политика КНР в области реализации двуязычного образования в национальных школах // Китай, китайская цивилизация и мир. История, современность, перспективы: Тезисы докладов 22-й международной научной конференции. – Москва, 12–13 окт. 2016 г. – М.: ИДВ РАН, 2016. – С. 71-76.

3 Чэнь Чжаоми. Реформирование системы образования в Китае. - Педагогика. Гуманитарный вектор. – 2010, №1. – СС. 105-107.

4 Се Вэйхэ. 2008. Чжунго дэ цзяоюй гунпин юй цзяоюй фачжаныю. 1990–2005 [Развитие образования и справедливость в сфере образования КНР. 1990–2005]. Пекин: - Цзяоюйкэсюэчубаньшэ. – С. 256.

5 Цзян Цзэминь. Избранное, т.2.- Пекин: Изд-во Жэньмин, 2006. – С. 138.

6 Се Вэйхэ. 2008. Чжунго дэ цзяоюй гунпин юй цзяоюй фачжаныю. 1990–2005 [Развитие образования и справедливость в сфере образования КНР. 1990–2005]. - Пекин: Цзяоюйкэсюэчубаньшэ. – С. 305.

ҚЫТАЙДА БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНІҢ КЕЙБІР ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Курбанова Т¹.,

¹шығыстану мамандығының 2 курс магистранты
Абылай хан атындағы ҚазХҚжӘТУ, Алматы, Қазақстан
e-mail: tahmina.1996@mail.ru

Кагазбаева Э.М².,

²Абылай хан атындағы ҚазХҚжӘТУ доценті, с. ғ. к.
e-mail: Kagazbaeva.e@gmail.com

Мақала Қытайдағы білім беру жүйесін талдауға арналған. Қытай халық саны бойынша әлемдегі көшбасшы болып табылады және бұл елдің өзінің бірегей білім беру жүйесі бар. Зерттеу көрсеткендей, елде тегін тоғыз жылдық мектеп білімі бар, мектептің жоғары буынында және жоғары оқу орындарында білім алу ақылы болып табылады. ҚХР – дағы жалпы білім беретін мектептердің негізгі мақсаты-кәсіби-техникалық бағыттағы еңбек кадрларын қалыптастыру және елдің жоғары оқу орындарына түсуге дайындау.

Авторлар Қытайдың білім беру жүйесі білім алушыларға жоғары талаптар ғана қоймай, сонымен қатар оқу мен дамуға лайықты жағдай жасайды деген қорытындыға келді.

Тірек сөздер: білім беру жүйесі, білім деңгейі, ЖОО және кәсіптік білім беру.

Статья поступило 15.02.2020

**III БӨЛІМ.
ШЕТЕЛДІК ЗЕРТТЕУЛЕР**

**РАЗДЕЛ III.
ЗАРУБЕЖНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ**

**III PART.
FOREIGN STUDIES**

UDC275: 5

**THE IMPACT OF GEOPOLITICS ON REGIONAL SECURITY OF
THE MIDDLE EAST**

Dr. Lobna Hassan¹

¹Higher academy for security and strategic studies,
MADA international organization Director of Resource and partnership
department

The research problem dealt with the future of regional security in the Middle East in the light of current developments and the future scenarios of the region in light of the permanent American presence in the Middle East. The importance of the research stems from the importance of the strategic geopolitical area as an important and vital crossing that every country tries to control. It's a role that raises the doubts of its partners in the region, the goal of the research to read the main geopolitical events selected carefully, in accordance with a proposed methodology that gives priority to the concepts and concepts of regional security . Try to address the most important dilemmas facing the countries of the region as a dilemma of security and instability by re-diagnosing and highlighting some of the outstanding contentious issues that are the focus of all conflicts.

The research reached a number of conclusions and recommendations:

The most important results

1. The Middle East is complicated position, vicuña contains the largest The world's oil and gas reserves, as well as its political overlaps And history has made it all the focus of international powers.

2. America aims to weaken the military capabilities of Arab states and prevent ownership These countries have high military and combat

capabilities or sophisticated weapons.

3. There are no stable balances of forces in the Middle East, but they are variable accordingly. For overlaps with major powers and for the region's association with external entities with clear influence on the area.

The most important recommendations:

1. The need to agree on the development of a unified strategy among the countries of the Middle East based on the document of regional interests agreed between the countries of the Middle East in order to maintain regional security.

2. To develop a unified definition of regional security in accordance with the common vital and geopolitical interests of the countries of the region.

3. The portfolio of interests must be diversified. Major international powers and the Middle East, to include other than investment in defense security cooperation between Parties, technology, innovation, economy and trade. Enhance network interests with it and increase interaction with area files.

4. Do not weaken the relationship with the United States of America, and focus on developing relations with the US military, and at the same time continue to open up to Strategic partnerships, with major powers in Europe and Asia.

Preface

1. The security situation in the Middle East is witnessing many radical changes in the shadow of the emergence of insurgent groups and transnational terrorist organizations, which have become a threat to the internal and external security of the countries of the region. This has led to the collapse of the state system in a number of countries such as Syria, Iraq and Libya and turning them into hotbeds of violence. Extremism that threatens the lives of its citizens as well as its neighbors, and thus threatens the allies of the United States and its partners. In addition, Iran's nuclear ambitions pose threats to the region as a whole.

2. In this unstable regional environment, questions are being raised about the role of the international powers in the region, especially with the apparent lack of a comprehensive security strategy to help curb the unrest, raising doubts among its partners in the region about its seriousness and commitment to protecting their security.

The importance of the study:

1. The importance of the study is that it tackled the region with its strengths according to its capabilities and capabilities in one study that

addresses the dialectics of complex interactions related to the future of security in the region by tracing the tracks of the impact of any event that emerges in a particular part of the region or large parts of it One perspective in accordance with its growing vital interests due to the relatively close organic correlation between these parts.

the study Problem:

2 Over the The Middle East has undergone dramatic changes in recent decades, and sometimes these variables can not be understood in time. The region is the most mysterious and surprising in recent decades, so the problem of research is to ask a key question:

What is the impact of geopolitics on the security of the Middle East?

1. The answer to the main question raises other sub-questions:
  - a. What is the concept of regional security for the Middle East?
  - b. What changes have occurred in the region?
  - c. What are the future scenarios for the Middle East?

2. **The objectives of the study:**

The study aimed at reading the main political events selected carefully, according to a proposed methodology that gives priority to the formulas and concepts of regional security. Trying to address the most important dilemmas facing the countries of the region as a dilemma of safety and instability by re-diagnosing and highlighting some outstanding issues, Conflicts .

Concept of Geopolitic:

Geopolitics is the link between territory and politics. Geopolitics believes that political action is also dictated by interests in certain territories and resources. Institutional and political actors will reflect on states or systems of actors. Geopolitics makes the link between territory and the political systems that are on it.

The Concept of regional security:

1. Regional security is defined as: taking gradual steps aimed at coordinating defense policies among more than one party, and adopting a unified defense policy based on a unified assessment of the sources of threats and ways of confronting them.

2. While others see it as: the policy of a group of countries belonging to one territory seeking to engage in military organization and cooperation of the States of the region to prevent any foreign force from interfering in this territory.

3. Regional security works to secure a group of States internally, and to advance external threats by formulating specific measures among

a group of States within a single regional scope, not only by the desire of some parties, but by a will based on the self-interest of each State and the common interests of the entire system.

Regional security also refers to the security of a group of interrelated States, in which the security of any member can not be achieved outside the framework of the regional system [3].

However, this concept does not correspond to the nature of the relations that combine the units of the regional system in all systems, for example in the Middle East security of the region is not linked to each other, but on the contrary there are many conflicts between the countries of this region, such as the Arab-Israeli, The three islands, and there are those who add the Maghreb to this region, and here highlights the dispute between Morocco and Algeria on Western Sahara.

Regional security requires a pre-existing cooperative relationship between the units of the regional system, which States are working to achieve through the establishment of structures designed to instill confidence among members of the regional system [1].

Security is not only the sum of the national security of each of the States within that territory, but also of the conviction of all parties within the regional framework, which have mutual and continuing interests to find common solutions to common issues so as to ensure the rights and interests of all parties in an equal and balanced manner.

Through the above, we can distinguish three characteristics of regional security:

1. It is linked to the sense of all parties having mutual interests within the regional framework.

2. Describes the mutual interests of all parties in the regional system as having to be sustainable.

3. Common solutions need to ensure and safeguard the rights of all parties, and no party can voluntarily.

Definition of the Middle East:

When the term Mahan was launched, it meant the area between India and the Arabian Peninsula. The Arabian Gulf is part of this region. According to the Royal Institute for International Affairs, founded in London in 1919 under the chairmanship of historian Ar Nolde Toynbee, the name of the Middle East was included ‘ Eastern Mediterranean ‘region, particularly the Fertile Crescent, Egypt, Turkey, Greece, Cyprus and Iran. During the Second World War 1939-1945, the use of the Middle East was extended to include the entire Arab East, Egypt, Sudan, Turkey, Iran and Afghanistan.

After the end of the Second World War, the Middle East Institute, founded in Washington in 1946, expanded the use of the term to include, in addition to the region above, Pakistan, Central Asia and the Arab countries of North Africa [2] .

Since then, the Middle East has been dubbed by the US Department of State, and dozens of research and research centers and scientific departments specializing in American universities. With the beginning of the declaration of the establishment of Israel on Arab land Palestine on May 14, 1948 began some writers and Western politicians promote the term desire to establish the entity of Israel and seek to integrate within the region and on this basis the media and the Western circles dealt with the countries of the League of Arab States as Middle Eastern countries [3] .

It has become known that the term Middle East is more than a geographical term, it is a political and economic term, which includes wings of various races from Arab, Turkish and Persian, and from various religions of Islam, Christianity and Judaism, and extends its borders to contain the Arab world but fragmented beginner in Egypt without North Africa, Its arms reach Afghanistan and even the Central Asian Islamic republics to the north.

The Mediterranean, the Mediterranean, Red and Black, along with the Arabian Sea, the Caspian Sea, the Arabian Gulf and the Indian Ocean, controls the most important straits in the world, Hormuz, Bab El Mandeb, Suez Canal, Bosphorus , The Dardanelles, and its territory is an important river, such as the Tigris, Euphrates, Nile and Jordan. It is the home of ancient civilizations and the cradle of heavenly religions and contains the largest oil wealth in the world.

All these factors have made the Middle East a vital strategic area for the capitalist industrial forces in the West, because it believes in peace and war, the flow of oil, investment and raw materials, along with waterways, seas, military, land, sea and air bases and strategic warehouses that play an important role in enhancing logistics capabilities. Expanding the ability to control the world. This is why the United States has linked its national security to the security of the Middle East, which touches on its national interests, and is the vital pillar of its global policy alongside Europe. The formation of the US Rapid Deployment Force in 1980 was clear evidence. Ronald Reagan, The goal of this force is to say: ‘We develop a common policy with our friends and allies, and the use of force if necessary to defend the East ous i [(1)]

Geopolitical Characteristics of the Middle East

1. Is characterized by Area the East Middle With characteristics

Geopolitical many From The most important:

2. that the East Middle province geographic Intermediate Circle Includes Continents The three Asia And Africa And a And Raba Which Live _ on her More From three Quarters population the ball Floor ,And in it Conflicting Interests Political situation And Economic And social Local And Global And What Branching about her From Contradictions On Different Rise; Supervised Region On Larger Collection Aqua From The Sea And Oceans she: Sea Caspian Sea _ Alasud , the sea the White Mediterranean Sea Al-Ahmar, Gulf Arabi And Ocean Indian; Contains On Many From Toothpaste the mission Like: Nile - The Tigris - Euphrates - River Elarden, Add to me Toothpaste _ Small, and she in a most of it Valid For navigation, the Control in a the East Middle Collection From The main entrances Like : Channel Suez, Strait Bosphorus And Dardanelles , Bab Mandeb, and Strait Hormuz.

3. Is characterized by Region By widening And Depth And From Then They are Allows Spread the rules Military in a a And the War, and Her ability On Absorption The strikes Military Until Non Traditional; also characterized this is Region In abundance And Multiple Sources Natural And Wealth Metal And Sources energy This As well as diversity the climate Which Featuring Moderation in a Mostly.

4. And So The Characteristics Geopolitical Of the East Middle I made it Represent Point Contact strategic And yard International competition Large between Many From Powers Great On Her head the states United Nations America And Russia Federal, Ma Make them enter in a compete Intense About Area the East Middle .

5. And may Experienced Area the East Middle A struggle Great Through Stage the war Cold result Policy Polarization which Her approach the states United Nations America And the Union Soviet , and desire Each party in a extend His influence And To achieve his interests . And With has evolved Events And Dropp off Bilateral relations Polar did not Go away Conflicts in a the East Middle, but The data And Factors New Appeared Agitated Differences He arrived Tension to me end Back to me Form From Forms cold War New, special And that Russia did not Give up Approach Unilateralism Polar Led the states United Nations American, or received Out And the East Middle It was A place Basically For rebounds Attracting or exchange Benefits And he is Also Forms focus Permanent tension, as such it's a spot strategy in a destination Importance for every Players On Arena International Especially United States of America Russia.

6. According For theories The NSDS Modern be seen Thinker “

Houseover “ One Pioneers Thought Geopolitics that influence Countries
Conflicting On Authority Global, ends to me Areas Sensitive And she Areas
Monopoly Real between influence Countries Great And in a Like this is
Areas frequently What start Battles Political situation And Military ,And
he is What Applies On Area the East Middle And Which she in a Circle
Influence American And Russian Federation.

Security threats to the Middle East:

1. The redefinition of the conceptual frameworks of security by expanding them to include new threats and threats that go beyond military attack and their association with the protection of individuals from these threats requires the building of a social framework in which human beings can live freely from fear and hunger and requires that the diverse threat be dealt with in a comprehensive manner, Examining the interlink ages between these threats from the perspective of my conviction, which has resulted in a lack of comprehensive definition of security in both practical and theoretical terms, there is always a subjective element in interpreting what must be defined by the objective definition of security:

2. United Nations reports have pointed to the challenges of the twenty-first century and new global threats of social, economic, technological, security, political, cultural and environmental dimensions.

Social threats:

Poverty, hunger, illiteracy, unemployment, epidemics, migration, population mobilization, health, food and water challenges. This will lead to the emergence of internal and regional conflicts because of the scarcity of resources and the inability of many countries to secure them on the one hand and increase demand on the other hand.

Economic and technological threats:

The first pattern is to exacerbate the wealth gap between two different peoples in one state. The second pattern is the digital divide.

Security and Political Threats:

Lies in the widespread conflicts the Armed and weapons of mass destruction and the growth of the currents of violence, terrorism , organized crime and drug trafficking, and international peace and security threat has increased with the declaration of war on terrorism, the beneficiary of the globalization of communications, in a study by the Center for National Research in the United States turned out to be: a terrorist tomorrow may Will be able to deal more with the keyboard than dealing with a bomb, and Tom Ridge: The terrorists will not need bombs to paralyze the economic sector, or the closure of the electricity grid, according to one can create

a global ruin . Politically, the violation of human rights, lack of political freedom and corruption are challenges that today's reality places on the governments and the international community.

Environmental threats:

These include global warming, ozone depletion, desertification, animal and plant extinction, the problem of industrial wastes, especially radioactive ones, which are buried in the ground, causing great risks, pollution of soil, air and water.

Cultural threats:

Despite the wave of globalization that has eroded the borders and the distances towards creating a world under one culture, this trend has opened the way for a new trend. Globalization has indirectly led to greater prominence in the conflicts of identity in many Middle Eastern countries, And theoretically through the thesis of the clash of civilizations for Samuel Huntington and others [1] .

Regional security and its relationship to new security threats:

1. The end of the Cold War allowed the independence of security dynamics, especially at the regional level, with three major impacts on the concept of regional security:

a. Have led to a change in the nature of the security agenda as they include issues and non-military actions.

b. Raising the cover of the great powers in some regions.

A change in the nature and intensity of penetration of the global force of regional security vehicles in third world countries [2] .

The future of regional security according to the American strategy

1. There is no agreement among experts Analysts, both American and non-American, describe the “transformation New “in the US strategy towards the Middle East; Some say it is “withdrawn” or “withdrawn” from the region, others believe it has moved away from Traditional allies (Gulf states, for example) and nearer to new allies (Iran) When third parties see it as just a resurgence of the United States And its calculations and tools to achieve the goals and interests of the United States evidence that it did not withdraw Its military assets from the region or even redeploy them .

2. When the administration of President Barak came Obama to power in January 2009, had four priorities: to prevent a recession Economical because of the financial crisis, the end of the wars of Iraq and Afghanistan and withdrawal And resolve the crisis of Iran's nuclear program. They were within those priorities Designed to “rebalance” the US strategy towards the Middle East And the world .

3. The Obama administration re-evaluated Foreign policy, announced in January 2012 the policy of “turn around Asia “, where the transformation was due to the firm belief of the officials of that administration That the greatest long-term strategic challenge - which is also an opportunity - is for the states The United States is based in Asia, which is linked to the growing rise of China and other countries Asia as a vital center of the global economy, but the US orientation towards Asia was not Effectively structured and not transformed into practical policies and operational measures, and remained Only in the theoretical proposition .

The policy is followed by management Obama’s foreign policy on the principles include: non-interference only if the interests of US security at risk, restricting the use of military force, inclination To burden-sharing and rely on local actors to solve regional problems [(1)].

The shift in US strategic assessment to the Middle East has clearly emerged in two key issues :

a. Iran; by reaching a deal with them based on prevention Developing the military capabilities of the Iranian nuclear program is temporary, as opposed to Converge with them and open them economically to reduce the threat they pose, and deal With it as a regional power, and to take a neutral stand with the Gulf allies.

Syria; by refusing to get involved in the quagmire of the Syrian crisis, and not to act to prevent Russia from being a major player in the crisis [2] .

4. With the decline of the US role in The region was based on several considerations, the most important of which was: Gulf oil, Israel’s relative security, and the realization that terrorism does not represent An existential threat, and the absence of rogue states in the Middle East; In contrast, there are factors that continue to push the US presence in the region, Most notably: the strategic importance of the region, the survival of military assets and bases, The need of the world economy for Middle Eastern oil, and the growth of terrorism and its proximity to Europe, and protect US investments in the region.

5. As happened in the few years The change in the American vision to the region, the countries of the region itself Re-evaluated the American role in the region, and this is what appeared in the statements of politicians And decision-makers in the region, but also in the policies and measures they have taken Some of the countries of the region towards the crisis in them, as happened in Egypt, Libya, Yemen and Syria .

6. The countries of the region should not be satisfied In dealing with the new policies of the United States of America, and the international

powers The other, through the reaction or stoning, but they must take the initiative to formulate their vision Of its relations with those forces in accordance with its national interests and security National .

The US orientation is to ease Of its role in the region opened the way for a number of international players to further Presence and influence in the region, such as Russia, China and India as well as Britain And France, so the Gulf countries have tended to communicate with these forces and diversify their partnerships Strategy to protect its national interests and national security and to build its own strength, But this should not contradict the idea that America is the most important partner Strategic role of the Gulf states on the international scene; and any weakening of the relationship American-Gulf relations are in the interest of Iran [(1)] .

There is no doubt that the extent of shared responsibility And sharing the burden of managing regional files between the United States and the Gulf states Will determine the future of the US-Gulf relationship .

There are three points that can contribute to closer ties between the Gulf and US parties:

- a. Focus on follow-up and fulfillment of obligations on both sides.
- b. The importance of integration among the GCC countries themselves at all levels, political, military and economic.

Diversify the portfolio of interests between the two parties, including security, defense, economy, innovation and technology [2]

7. Although it should be invested American and Gulf parties in the defense effort to deter Iran and prevent it from imposing Its dominance over the region, however, does not preclude the need to consider formula For cooperation in the region including Iran and the Gulf states; for understanding on security issues Regional level.

8. An initial agreement can be made on a map A way to put an end to the Iranian “interference” and to stop Iranian interference in the region’s affairs as entrances Is essential to building a new regional security architecture between the Gulf states and Iran, and this would To restore stability to the region and stop the flaming conflicts, and in tune with the vision To “share the burden” in securing security and stability in the region.

9. There is therefore a need for an area in which the countries of the region can discuss common security threats and agree on a code of conduct for human and regional security. Hence, the researcher proposes to form the “New Arms Control and Regional Security Task Force”, considering that the Middle East is the only region in the world that does not have this forum.

10. Thus, the role of the United States is limited to assisting and facilitating the establishment of the regional security system, to serve as a hub for cooperation and to facilitate the provision of technical and diplomatic assistance when needed. But Washington will still have to prioritize its regional security, Which include:

a. To prevent Iran from acquiring nuclear weapons and to avoid widespread proliferation of nuclear weapons in the region.

b. Deter large-scale military conflict, with military intervention to support US allies if deterrence fails.

c. Cease escalation in the event of another war between Israel and Hezbollah or Israel and Hamas.

d. Reduce the scope of civil war in the region.

e. Eliminate violence and extremist groups.

To limit Iran's destabilizing influence in the region [(1)]

China

China is clearly emerging as a major global power and one who dependence on imported petroleum and the secure flow of trade has already led it to seek more secure ways to move energy and goods through Pakistan, Myanmar, and the South China Sea. China has already played a role in the antipiracy campaign in the Indian Ocean and has acquitted limited basing rights on the Red Sea in Djibouti.

China has also made major increases in its military spending, is restructuring and modernizing every element of its military force from power projection to strategic nuclear forces, and is emerging as a great power. It may be a decade away from approaching the capacities of the United States, but it already is spending far more than Russia. The most recent estimates of the International Institute of Strategic Studies (IISS) indicate that China spent at least \$ 155 billion on military forces in 2015, and possibly well over \$ 200 billion. This is far less than the \$ 598 billion spent by the US - which still spent some two to four times more than China - but it compares with \$ 66 billion for Russia - which is roughly 11% of US spending and 43% of Chinese spending.

China has little incentive, however, to project power into the region without it must do so to protect its economy. If anything, China benefits from the role that the US-and possibly Russia-can play in bringing regional stability. China's interest in Central Asia, the Indian Ocean, and the Pacific are all of far greater strategic importance, and China can gain the most by using its influence selectively.

Russia

In spite of the spending gap that I have just discussed, Russia remains the world's second largest military power. It too is modernizing key elements of its forces, and it too is changing its power projection capabilities. This became all too clear from Russia's use of cruise missiles, bombers, and precision-guided ordinances during its intervention in Syria, and its deployment of the S400 air and missile defense system after Turkey shot down a Russian fighter that entered Turkish air space. Russia then deployed attack helicopters and highly accurate multiple rocket launchers. Russia began building up its naval and air base capabilities in Syria, while simultaneously showing that a combination of its air and land assets could reverse some Arab rebel gains against pro-Assad forces, as well as attack ISIS.

Once again, however, Russia stands to gain the most from selectively using its military power and influence in ways that demonstrate its reemergence as a major active power, giving it leverage in other regions that are of greater strategic interest - such as Russia's "near abroad" - that ranges from Turkey to Scandinavia, and in the region that ranges from Central and South Asia to the Chinese-Russian border.

Security and the Impact of Islam:

But, important as the refugee problem now is, it is scarcely the key issue affecting the future security structure of Syria - much less the Middle East. First, the current refugee crisis is only part of a far larger shift in both regional and global demographics that will make future relations between Muslims and non-Muslims an even more critical aspect of security.

Work by the Pew Trust, one of the most respected analytical centers in the world studying the shifts in global opinion and populations, shows that Muslims are increasing far more quickly as a share of the global population than other religions - projections that are supported by both UN and US population estimates.

In global terms, the Pew Trust estimated that the number of Muslims would increase from 1.6 billion to 2.79 billion between 2010 and 2015. Islam's share of the world's religious population would grow from 23% to 31%. The only other two religions that will experience major increases - Christianity and Hinduism - will increase only to the level where their share of the global population remains roughly constant at 31% and 15% respectively.

If one looks at the projections for the MENA region, the number of Muslims is estimated to remain roughly 93% of the total population, but the

total number of Muslims will increase by over 74% - from 317 million to 552 million.

Other surveys consistently show that Muslims in the region put a strong emphasis on living by Sharia and their faith, and that political legitimacy, stability, and security all require their government to take this into account. These surveys also show that effective governance, rising above corruption and the narrow self-interest at the top of government is critical to maintaining popular support. [2]

The security problem is not today's refugee crisis; the real security problem is to both build far stronger bridges across the gaps between different faiths, and for Middle Eastern governments to take the beliefs of their peoples fully into account.

The future of regional security in the Middle East:

1. The East passes Middle phase dramatic changes in recent decades, sometimes can not understand These variables are in time, and the region is considered the most mysterious and surprising during the decades According to an Israeli report entitled "The Middle East as an Appreciation Strategic "strategy in the Middle East has undergone several important strategic shifts:

a. Transferring the axis of conflict in the region from the cycle of conflict Arab conflict to the Arab Gulf. Since 1973, the wars have stopped In the context of the Arab-Israeli conflict, and instead resolved the issue of war Domestic Limited, which was characterized by a war with terrorist gangs, or gang wars in At the same time, the three major wars that followed were in the Gulf region The Persian Gulf; the Iraq-Iran war, the Gulf War, and this change is linked to two variables Less important is that most Arab heads of state have adopted the idea of resolving the Arab conflict Israel through politics and not through war .

b. The Arab world is in a state of constant weakness, it does not have Ability to deal with collective problems with internal strengths or problems The most important and important task facing him, and today the major Arab countries The three (Egypt, Iraq, Syria) have internal problems, even other countries are busy In internal problems,

c. In light of this mangled Arab states the situation , the The table of events in the Middle East is determined by non-Arab countries: Iran , Turkey, and to a certain extent Israel .

d. The Palestinian cause is still occupied by Israel And the Palestinians and several international, international and Arab forces, at the end of the 1990s It is clear that this issue is moving towards a solution, but it has

entered a closed road, which Behind the “Al-Qusay Intifada” and as a result of these complexities, the intelligence services are becoming more difficult To determine whether this will lead to a dead end to a solution or to violence or to the continuation of the situation Nh .

The great powers in the Middle East have changed; The influence of Britain and France in the region ended at the end of the 1950s, and instead Including the United States of America and the Soviet Union, the influence of the Union The Soviet Union shrank in the late seventies with the transformation of Egypt to the American orientation, The collapse of the Soviet Union kept the United States of America a superpower Only in the world. [(1)]

Future scenarios for regional security arrangements:

These scenarios are explained below : In case of US withdrawal from the region: If the importance of the Middle East is a priority for US policy, this decline can be explained by three factors:

1. Changes in the region make economic and military considerations a priority for the countries of the region, while the United States concerns political changes and the transition to democracy in the first place .

2. The speed and intensity of changes in the region and beyond the US expectations make it difficult to continue without clarity of vision .

3. The entry of the region into several conflicts makes security stability unpredictable in the near term, and the continued presence of the US forces it to bear military and economic burdens and political costs - by rejecting its policies by some regional powers and thus diminishing its political influence relatively - it can get rid of it by moving away from indulgence In the Middle East and its conflicts .

4. In this case there are three main scenarios, namely :

a. Chaos and increased security instability, based on the following assumptions:

1) The inability of any international or regional force to impose an alternative security system in this short period of time away from the balance of interests with the United States of America remains the only superpower and the most influential international force in accordance with the elements of universal power .

2) The existence of an active role for terrorist organizations - regardless of their work independently of countries and their objectives consistent with the objectives of some regional powers - makes control of the movement of these organizations limited; they proved their ability to act in real time and control the land.

3) Wide differences and disparities between the regional powers and then each may seek to impose their own interests in the absence of rules governing the security and political interactions in the region

4) These assumptions mean a security dilemma and all the actors - States and non-states in the region are active in this scenario, relying on the military tool in the first place and the ability to form alliances .

b. The distribution of areas of influence among the major international powers, and this scenario is based on the following assumptions :

(1)The dependence of the regional powers on their international relations in their regional influence, especially for Turkey and Saudi Arabia. While this dependence is less for Iran and Egypt for Iran, it has its own vision of the region and its positive relationship with the international powers. And the Egyptian experience during the last five years made it keen to diversify its international relations and not rely on a certain force, but has become a balance in the external relations of Egypt from the objectives of national security .

(2)Major international powers in the region are keen not to escalate differences Among them, there is a Russian and Chinese rivalry to increase the international role of each and have a goal Common goal is to expand multilateralism at the top of the international system, but no The two countries follow a pragmatic policy linked to the possibilities of reality and is still a balance World powers refer to the progress of the United States of America, despite the narrowing of the difference With other international powers, especially China, in the near term And the average.

(3)According to these assumptions, the United States may accept a reduction in its hegemony On the security and political interactions in the region in favor of further Russian presence Chinese and even European in terms of the distribution of burdens and the trend towards pluralism Consensual. This means that the main actors in this scenario are the forces Great international (US, Russia, China, European special powers Britain, France and Germany), while the region to turn the entire effect by including Where regional powers are active - and that can have more privileged relations From other countries and have a specific role to play - and here can be distributed Areas of implied influence (). Here the main tools of the actors become diplomacy Political bargaining, economic instrumentation is essential in this scenario; Economic considerations are China's first priority and important To Russia, which is suffering from economic problems.

(4)According to this scenario, the distribution of influence areas is as follows: United States (Israel, Gulf States, Iraq and Turkey), Russia (Syria,

Egypt, Algeria), France) Lebanon and the Arab Maghreb countries), while allowing China to expand its trade relations and economic activities in the region as a whole is rewarding for China's agreement with this scenario.

(5) Regional and international alliances, alliances here are not intended to conclude agreements as much as there is consensus, understanding and degree of cooperation between the parties involved, this scenario is based on the following assumptions :

a) The United States has lost its interest in regional security and established relations with its countries on a bilateral basis.

b) The inability of other international forces to create security arrangements that bring together the various regional powers and thus their interest in bilateral arrangements with the actors in the region.

c) According to these assumptions, more than one model can be envisaged for bilateral or tripartite security arrangements, such as:

I. A security arrangement between the United States and Israel, possibly added to Turkey, because of the link between Israel's security and the United States, similar to the objectives of the most important security threats to the region, the Syrian issue.

II. A security arrangement that brings the United States together with Iran to settle the situation in Iraq and support its influence in Iraq to undermine Russian efforts to enter there. In this case, the United States may use its influence in the Gulf to accept and provide US guarantees for Gulf security.

III. Security arrangement between Russia and Iran to settle the situation in Syria and use the Iranian influence in Lebanon to besiege the terrorist organizations to improve the relative situation of the Syrian army and the ruling regime, limiting the aspirations of the Syrian opposition to overthrow the regime and accept a political settlement to be both the regime and the moderate opposition - From the Russian and Iranian perspectives - is part of this settlement.

IV. A security arrangement between Russia and Egypt enables the two countries to coordinate extensively between them to combat terrorism effectively in the region to limit the influence of countries whose interests are compatible with terrorist organizations, and close the distance between Russia and the Gulf states that depend on Egypt from the security point of view. Forward, to use Egypt to restrict the Turkish-Gulf relations.

V. A security arrangement combining NATO and some of the influential powers in the region, such as India, especially from the Gulf, in the context of easing US burdens in strengthening the security of the region,

while limiting the chances of the countries of the region possessing nuclear technology and non-conventional weapons more broadly.

VI. A regional security arrangement by increasing the effectiveness of the Gulf Cooperation Council by including some countries such as Egypt, Jordan, Morocco and Pakistan, which highlight its support for the Gulf countries, especially Saudi Arabia, the UAE and Kuwait, after the June 30, 2013 revolution. But this proposal eased after the proposal to form a joint Arab force.

VII. A security arrangement that brings together the Arab forces, as manifested in the proposal to form a joint Arab force at the summit meeting of the League of Arab States in 2014, Regional changes may result in a great deal of unified Arab vision for the various concepts of Arab security, and reviving the national feeling that Arab unity is the only Arab mechanism to increase their capacity to mobilize their resources as states, institutions and societies. However, the reality of the Arab possibilities suggests that the main strength in this arrangement is for Egypt and Saudi Arabia and some of the Gulf countries to a lesser degree (Kuwait and the United Arab Emirates) depending on the Egyptian armed forces and the Gulf finance (Saudi). This arrangement is faced with several difficulties, most notably: the need to coordinate with the international powers in any actions that may affect the regional level, not to take effective steps in forming these joint forces and subject them to the wills of states and their political considerations.

VIII. In general, this special regional and international alliances in which actors change according to this alliance -as stated above scenario, but is dominated by reliance on military utility and security coordination and intelligence, as well as overcome the status of the interim in the sense that he might end with the goal of it except perhaps the coalition of the Israeli Alomraki- US involvement continues in the region: There is a strong trend within the United States that rejects the declining importance of the Middle East to the United States and the need for its direct presence in the region to secure its strategic interests.

1. According to this, there are two scenarios:

a. Partial withdrawal from the region, and is based on the following assumptions:

(1)The difficulty of the American risk of spreading chaos that harms its interests and the interests of its international and regional allies.

(2) The strategic importance of US interests in the Middle East always makes it a top priority, but some analyzes suggest that the growing American interest in Asia is aimed at securing its interests in the Middle

East and curbing Chinese and Russian influence from expanding beyond Asia.

(3) Alleviation of the burden - mentioned earlier - borne by the United States in the role of the security man in the Middle East . According to these assumptions, the United States will work to create a balance of power in the region to ensure its interests. This does not mean the justice or satisfaction of the regional powers of the American perception of this balance. Three scenarios can be envisioned to achieve a regional power balance with these specifications:

I Put up “Stephen Walt “ (Iran, Saudi Arabia, Egypt and Turkey) to balance each other as US diplomatic engagement continues in the region, helping weaker forces if necessary, and refusing direct military intervention in regional crises. Naval and air force to intervene in emergency conflicts, and there should be no ground military intervention unless a regional force seeks to threaten the existing balance of power and seek to dominate other powers.

II A vision was proposed to divide the security tensions in the region on sectarian and ethnic grounds, ostensibly to calm the conflicts over these outposts. A vision emerged of dividing Iraq, Syria, Yemen and Libya into several states. Perhaps this is one of the most damaging reasons for American policy in the region.

III Formation of a regional security framework through which the United States seeks to bridge the gap between the different regional powers, to include Iran and the Gulf States, mainly Egypt and Turkey, and which Israel could later join. If this scenario can not be accepted, it can limit the Iranian-Gulf competition by emphasizing that regional security is a public good and that their relations are not a zero-sum game, but that there is room for cooperative relations between the two parties, . It is noted that these scenarios associated with the partial withdrawal of the United States of America are far from objective, either very pessimistic or very optimistic, in which all show the United States as the main actor able to control the rules of the game and guide them to the state of the regional balance involved, and depends on the implementation of any of them All elements of its solid and soft power to guide other actors in the predetermined path.

Second: full engagement in the region, this scenario is based on the same assumptions that emphasize the former importance of the region to American interests, but this can be conceived of engagement with two scenarios: [(1)]

(1) Maintain the current security system in the region, and work to

confirm the security arrangements approved by the United States before, but it is difficult to accept this perception in light of the new security threats facing the region and the inability of the existing system to absorb and confront, and in the international competition between the United States and all From Russia and China in the context of competition for influence in the Middle East. This dependence is linked to the traditional allies committed to maintaining stability in the region: Saudi Arabia, Egypt, Israel and Turkey. The aim will be to restore order in the Middle East through the fight against terrorism and its repercussions and settle the Palestinian issue.

Correcting the course of American policies and adapting them to the requirements of this stage and the security instability that will enable it to provide a new security system for the region by rebuilding and structuring the rules of the political game in the region using new players but to preserve its permanent interests in the region. [1] This system begins with the need for the United States to accept the new situation, which is to change the stable rules in the Middle East and to accept instability, which may extend for relatively long periods. The existence of different forms of bilateral security arrangements. The United States should therefore take some action to develop its regional hegemony and to formulate an alternative security system, such as [2]:

I Modifying the structure of traditional US alliances in the region Perhaps including Iran in the list of allies would benefit US interests even more in Iraq or Syria. As well as developing the relationship with Jordan as a force of stability in the region and can play a greater role, especially in the settlement of the Palestinian issue.

II Take policies to rebuild trust between the United States and its traditional allies in the region, particularly the Gulf monarchies.

III Concern to confront the threat posed by terrorist organizations seriously and effectively regardless of the ethnic or sectarian considerations that make the United States biased to one of the parties in the various regional conflicts and harms its policies to double its standards, such as the situation in Iraq.

IV To strive for a settlement of the Palestinian cause and to advance peace efforts; as the true guarantor of Israel's security.

To maintain strategic relations with Egypt and to maintain moderation in dealing with its internal situation. If the United States loses Egypt as a traditional ally, it must not sever ties with it and leave it to Russian influence.

V Creating a new regional environment commensurate with the principles and intellectual orientations of the United States, through pressure

to introduce the Western-style democratic model in countries undergoing political change, increase direct intervention in states to enforce respect for human rights as the United States of America.

In the scenario of US involvement in the region, the United States is seen as a key player based on its diplomatic, economic and military tools to develop and reorient its policy in the region, ensuring its continued hegemony and influence in the region.

Conclusion:

In sum, the various scenarios for the future of security arrangements for the Middle East have been reviewed from the analysis of new security threats to regional security. However, the study adopts the scenario that bilateral and temporary alliances between regional powers and international forces are the closest to verification in the near and medium term, while the United States seeks to rebuild a new security system and a compatible alternative. With new data in the region fulfilling their interests is the closest scenario for long-term verification, with the addition of other measures that the United States can follow to establish this alternative security system.

Results

1. That the system of interactions in the region has become more flexible, and more closely related to the interests associated with specific issues.

2. The countries of the region have become more pragmatic in the management of their foreign relations, including in that its relations with the countries that are a threat to them, where they abandoned the policies “Either with us or against us,” in favor of strategies based on the idea of consensus and alliance flexibility related to specific issues.

3. A flexible alliance between the Gulf States, with the exception of Qatar and Oman, and Jordan and Egypt. After the July 3 coup, is ruled by the existence of specific interests of these states, without meaning its agreement on other regional issues, as the agreement of these states does not mean to be dropped. The rule of the Muslim Brotherhood, the existence of consensus on the future of the region, as there are differences between these countries, one of which is linked to the conflict in Syria and the position of international intervention.

4. The difficulty of the emergence of a single state dominates the Middle East because most of the components of power are not available in a particular country.

5. The Middle East is in a complicated position incredibly, it contains the largest world's oil and gas reserves, as well as its political overlaps

And history has made it all the focus of international powers.

6. America aims to weaken the military capabilities of Arab states and prevent ownership. These countries have high military and combat capabilities or sophisticated weapons.

7. There are no stable balances of forces in the Middle East, but they are variable accordingly. For overlaps with major powers and for the region's association with external entities with clear influence on the area.

Recommendations:

1. The need to agree on the development of a unified strategy among the countries of the Middle East based on the document of regional interests agreed between the countries of the Middle East in order to maintain regional security.

2. To develop a unified definition of regional security in accordance with the common vital and geopolitical interests of the countries of the region.

3. Re-evaluation. The reasons and motivations that prompted President Obama to adopt new trends towards the Region, and take advantage of this assessment in shaping the future relationship with the United States.

4. It is important to remove misunderstandings in the US - Middle East relations, which created gaps in the relationship between the two parties, in particular perceptions and threat sources, and in this regard should be strengthened. The Middle East Strategic Cooperation Forum and its development into a network of understandings, obligations and institutions.

5. Do not weaken the relationship with the United States of America, and focus on developing relations with the US military, and at the same time continue to open up to strategic partnerships, with major powers in Europe and Asia.

6. The portfolio of interests must be diversified. America, Middle East, to include other than investment in security-defense cooperation between parties, technology, innovation, economy and trade. We should strengthen the network of interests with the United States and increase US interaction with zone files.

7. Closer cooperation with the United States in the integration of the missile defense system, and take advantage of the American potential to develop special forces, naval forces, and cyber warfare capabilities.

8. Should the countries of the region put pressure on the US administration to work closely with them to resolve the crisis in Syria, in particular that the situation in this crisis will be the "barometer" of management policy America towards the region.

REFERENCES

1 Keddie, N. R. 1973. Is There a Middle East? *International Journal of Middle East Studies*, 4, – 255-271.

2 And Ghustin Norton, Fred Arsalia, Security in the Middle East, New Directions, Palestinian Council on Foreign Relations, Gaza, 1999, – P. 67

3 Naim Al Dhahiri, Political Geography under a New International Order, Dar Al Baroudi Publishing, Amman, 1997, – P. 12-13

4 Awad particular, the Middle East land issues, oil and water, company publications for publication and distribution, Beirut, i 2, 1997, – P. 18

5 Hassan Nafea, Arab National Security between the mistakes of the past and the challenges of the present and future prospects, researcher and academic specialist Faculty of Economics and Political Science, Cairo University, – P. 23.

6 Toxic Khaled, Arab future in the American era, leaders of the Center for the Book Publishing, 1992, – P. 23.

7 Mohamed Said Said Idris, “the state of the Caliphate Islamic “(Daesh) and the future of the Arab - Zionist conflict - a paper submitted to the Conference “ Daesh: the world in the face of international terrorism – 23 November 2014. – P. 6

8 Bilal Y. Saab, The new containment: changing America’s Approach to Middle East Security (Washington, Brent Scowcroft Center on International Security, Atlantic Council, July 2015).

9 Jacob Ooledort, the situation ideological (situation ideological) in the Middle East, the Washington Institute for Near East Policy, published on February 2016. – P. 12.

10 Ibid., Pp . 12-13. Mohamed Abdulsalam, The Quest for Keys to Understanding the Future of the Middle East, *Journal of International Politics*, No. 185, 2011, – P.43-44.

11 Muhammad al-Said Idris, – op. Cit., – P. 346.

12 Ghazi Faisal Hussein, developments in the Middle East dimensions and its impact on the Arab region, *Journal of Arab Horizons*, Year (35), March – Nissan ‘s 1995 – P.16.

ВЛИЯНИЕ ГЕОПОЛИТИКИ НА РЕГИОНАЛЬНУЮ БЕЗОПАСНОСТЬ БЛИЖНЕГО ВОСТОКА

Доктор Лобна Хасан¹

¹Высшая академия безопасности и стратегического образование,
Международная организация MADA, Директор департамента
Ресурсов и партнерство,
Судан, lobnaaziiz@yahoo.com

Исследовательская проблема касалась будущего региональной безопасности на Ближнем Востоке в свете текущих событий и будущих сценариев развития региона в свете постоянного американского присутствия на Ближнем Востоке. Важность исследования проистекает из важности стратегического геополитического пространства как важного и жизненно важного пункта, который пытается контролировать каждая страна. Эта роль вызывает сомнения у его партнеров в регионе, цель исследования - тщательно изучить основные геополитические события, отобранные в соответствии с предлагаемой методологией, которая отдает приоритет концепциям и концепциям региональной безопасности. Попробуйте решить наиболее важные дилеммы, с которыми сталкиваются страны региона, как дилемму безопасности и нестабильности, повторно диагностируя и выдвигая на первый план некоторые из нерешенных спорных вопросов, которые находятся в центре всех конфликтов.

Ключевые слова: природные ресурсы, энергетические ресурсы, политические конфликты, полезные ископаемые, промышленные державы, минералы.

ТАЯУ ШЫҒЫСТАҒЫ АЙМАҚТЫҚ ҚАУІПСІЗДІККЕ ГЕОСАЯСАТТЫҢ ЫҚПАЛЫ

Доктор Лобна Хасан¹

¹Қауіпсіздік және стратегиялық білімдер жоғары академиясы,
MADA халықаралық ұйымы, Ресурстар және партнерлік
кафедрасының Директоры
Судан, lobnaaziiz@yahoo.com

Зерттеу мәселесі Таяу Шығыстағы аймақтық қауіпсіздіктің болашағы мен қазіргі оқиғалар аясында және Американың Таяу Шығыста тұрақты қатысуы жағдайында аймақтың болашақ

сценарийлерімен байланысты болды. Зерттеудің маңыздылығы стратегиялық геосаяси аймақтың маңызды және өмірлік өткел ретіндегі маңыздылығы, әр ел бақылауға тырысады. Бұл аймақтағы серіктестердің күмәнін арттыратын рөл, зерттеудің мақсаты аймақтық қауіпсіздік тұжырымдамалары мен тұжырымдамаларына басымдық беретін ұсынылған әдістеме бойынша мұқият таңдалған негізгі геосаяси оқиғаларды оқып шығу. Қауіпсіздік пен тұрақсыздықтың туындайтын проблемалары ретінде аймақ елдерінің алдында тұрған ең маңызды дилеммаларды қайтадан диагностикалау және барлық қақтығыстардың назарын аударатын кейбір маңызды даулы мәселелерді бөлу арқылы шешуге тырысыңыз.

Тірек сөздер: табиғи ресурстар, энергетикалық ресурстар, саяси даулар, пайдалы қазбалар, өнеркәсіптік державалар, минералдар

Статья поступила 20.02.2020

**IV БӨЛІМ.
ЖАС ҒАЛЫМДАР ЗЕРТТЕУЛЕРІ ЖӘНЕ ГЕОСАЯСАТ**

**РАЗДЕЛ IV.
ИССЛЕДОВАНИЯ МОЛОДЫХ УЧЕНЫХ И ГЕОПОЛИТИКА**

**IV PART.
RESEARCH OF YOUNG SCIENTISTS AND GEOPOLITICS**

**THE STRUGGLE FOR THE POSSESSION OF RESOURCES AS
THE MAIN SOURCE OF POLITICAL TENSION IN THE WORLD**

Dvoretzkaya E.D.¹

¹Ablai khan Kazakh university of International Relations and
World Languages, undergraduate of the faculty of international relations

In this article, the author will consider the dynamics of tension as a result of the struggle for resources. In the modern world, the problem of resource shortages is increasingly affected by conflicts between countries, and tensions in the world arena are increasing. In the 21st century, the predominance of resources entails significant threats to the so-called vulnerable countries. The sharp increase in demand for resources is directly related to the increase in the population of the earth, and therefore all world reserves of resources are running out. In the modern world, the struggle for resources is increasingly affected by tension, which is an argument for starting a war between countries.

Keywords: natural resources, energy resources, political conflicts, subsoil assets, industrial powers, minerals.

УДК 32 + 301

**БОРЬБА ЗА ОБЛАДАНИЕ РЕСУРСАМИ, КАК ГЛАВНЫЙ
ИСТОЧНИК ПОЛИТИЧЕСКОЙ НАПРЯЖЕННОСТИ В МИРЕ**

Дворецкая Е.Д.¹

¹КазУМОиМЯ имени Абылайхана,
магистрант факультета международных отношений

В данной статье автором будет рассматриваться динамика напряженности в следствии борьбы за ресурсы. В современном мире

проблема дефицита ресурсов все больше порождают конфликты между странами, а также повышается напряженность на мировой арене. В 21 веке преобладание ресурсами влечет за собой значительные угрозы для, так называемых уязвимых стран. Резкий рост спроса на ресурсы напрямую связано с увеличением численности населения земли, в связи с чем и иссякают все мировые запасы ресурсов. В современном мире борьба за ресурсы порождают все больше напряженности, что является аргументом для развязывания войны между странами.

Ключевые слова: природные ресурсы, энергетические ресурсы, политические конфликты, полезные ископаемые, промышленные державы, минералы.

Аргумент о том, что деградация окружающей среды приведет к конфликту, является общепризнанной проблемой международных исследований и доминирует в литературах по экологической безопасности. В этой статье рассматриваются теории о войнах, которые велись за скудные «экологические» ресурсы, «водные войны». 40% войн и конфликтов на мировой арене происходят из-за борьбы за ресурсы. Население земли с каждым годом становится все больше, а природные ресурсы уменьшаются все больше и больше. Самой обсуждаемой и исследуемой проблемой является нехватка ресурсов по всему миру. Доступ к ресурсам является непосредственной причиной войн и конфликтов [1].

Тревожным следствием продолжающейся неспособности человечества делиться ресурсами является эскалация межгосударственного конфликта из-за земли, запасов ископаемого топлива и других ключевых промышленных материалов [2].

В настоящее время почти каждое правительство придает большое стратегическое значение обеспечению безопасности ресурсов, особенно в отношении поставок нефти и газа. Результатом является новый глобальный ландшафт, в котором конкуренция за жизненно важные ресурсы становится основным принципом накопления и развертывания военной мощи. Однако в условиях неослабного распространения ядерного оружия любая активизация борьбы за сохранение неиспользованных природных ресурсов мира увеличивает вероятность катастрофической войны между крупными промышленными державами. Необходимость активной военной роли в защите энергетических активов за рубежом уже давно является главной темой для многих стран мира, и она по-прежнему занимает центральное

место в стратегиях внешней политики и национальной безопасности. Только за период с 1965 по 1990 год произошло 73 воин за ресурсы, в результате которых погибало более тысячи человек в год, и с тех пор по меньшей мере 18 международных конфликтов были вызваны конкуренцией за ресурсы. Многие аналитики также утверждают, что обеспечение ключевых ресурсов интересов было ключевым фактором, оправдывающим вмешательство в войну в Персидском заливе в 1991 году, а также вторжение в Ирак в 2003 году. Даже сегодня вероятность будущего насильственного конфликта возрастает, поскольку страны стремятся контролировать запасы нефти и газа в Арктике, Восточном и Южно-Китайском морях, вокруг Фолклендских островов и в других местах. Поскольку правительства продолжают свою нынешнюю траекторию агрессивной конкуренции за контроль над скудными природными ресурсами планеты, ряд факторов практически гарантирует дальнейшую эскалацию насильственных конфликтов в ближайшем будущем [3]. Это включает в себя рост населения мира и быстро растущий класс потребителей в развивающихся странах, что стимулирует огромный рост спроса на энергию и сырье. Воздействие изменения климата также усугубит дефицит ресурсов, резко ограничив доступ к продовольствию, воде, земле и другим жизненно важным ресурсам в ближайшие десятилетия.

Несмотря на явное отсутствие публичных дебатов по этому вопросу, не может быть никаких сомнений в том, что жизнеспособная стратегия обеспечения безопасности ресурсов на XXI век должна основываться на альтернативных рамках международного сотрудничества и совместного использования ресурсов, а не на национальных собственных интересах и повторяющихся конфликтах. Хотя существуют различные варианты того, как может функционировать такая структура, было бы важно создать надежные и беспристрастные международные институты для обеспечения справедливого доступа к существующим в мире запасам ресурсов, смягчения нехватки в периоды острой нехватки или чрезвычайной ситуации и обеспечения всеобщего доступ к критически важным товарам [4]. Работая через систему ООН, международное сообщество могло бы также уменьшить давление на глобальные запасы ископаемого топлива, направляя инвестиции в возобновляемые источники энергии и обмениваясь альтернативными энергетическими технологиями по мере их появления.

Совместный подход к обеспечению безопасности ресурсов необходим не только для избежания конфликтов и решения социальных

и экологических кризисов, но и для извлечения значительных финансовых ресурсов из глобальных военных бюджетов и укрепления доброй воли между странами. Даже для того, чтобы участвовать в сложном процессе переговоров по такой стратегии, правительствам придется преодолеть националистические импульсы с нулевой суммой, которые в настоящее время доминируют над тем, что, по сути, означает «победитель получает всю» глобальную парадигму приобретения ресурсов, особенно в отношении ископаемого топлива. В то же время директивные органы должны быть готовы к быстрому снижению темпов роста потребления, которые стимулируют неустойчивый спрос на энергию и сырье. В конце концов, это будет означать фундаментальное переосмысление доминирующей экономической модели, которая требует все более высоких уровней потребления для ее дальнейшего успеха, и принятие новых промышленных процессов, которые не зависят от поставок ограниченных ресурсов [5].

Каким бы идеалистичным ни казалось, что это предусматривает совместные решения, которые могут предотвратить будущие конфликты из-за земли, воды или ископаемых видов топлива, человечество стоит перед неизбежным выбором: либо найти способы более справедливого совместного использования ресурсов окружающей среды, либо продолжать идти по пути усиленной конкуренции за ресурсы и риск дальнейшей экономической травмы, ускорения изменения климата и возможной вероятности третьей мировой войны [5].

За всё время существования человечества имеет место борьба за ресурсы. Именно она является двигателем прогресса, а ресурсы, являющиеся основной ценностью, фактором устройства мира. В современном мире именно тот, кто владеет ресурсами диктует правила. В разные исторические периоды ценились разные виды ресурсов. Например, для первобытного населения земли наиболее полезными были животные, растения, дерево и камень. По мере развития человечества и переходом к рабовладельческому обществу в цену вступили рабы. Далее с продвижением до феодального общества наиболее ценным ресурсом стала земля. Наконец, в капиталистическом обществе первенство заняли производственные ресурсы [6].

Для того, чтобы понять какие ресурсы ценятся больше всего в современном мире нужно обратить внимание на конфликты, которые имели место в новейшей истории, в частности в последние 25 лет:

- Вторжение Ирака в Кувейт в 1990 году;
- Война в Персидском заливе в 1991 году;

- Военные действия в Хорватии в период 1991-1995 годы;
- Война в Боснии в период 1992-1995 годы;
- Войны в Чечне;
- Войны в Африке;
- Гражданская война в Сирии;
- Конфликт на востоке Украины.

М.А.Комаров в своей литературе «Ресурсный потенциал экономического роста» приводит статистику [7].

Таблица 1 – Количество потребляемой человеком энергии [7].

Общество	Ккал в день на душу населения
Современное индустриальное США	230 000
Современное ндустриальное	125 000
Ранее индустриальное	60 000
Развитое землевладельческое	20 000
Земледельческое	12 000
Ранее земледельческое	5 000
Примитивное	2000

Примечание: составлено Автором

Из данной статистики следует вывод о том, что причиной пораздающей напряженности и вооруженные конфликты по всему миру является рост потребностей человека с невероятной скоростью.

В данном случае можно наблюдать, что подавляющее их большинство находятся в местах с баснословными запасами энерго ресурсов, как нефть и газ. Вторую тройку лидеров по распространенности лидеров занимает такой ресурс, как вода. Третьим в данном случае выступают плодородные земли [8].

Известно, что основным ресурсом, вызывающим международные конфликты, является территория. Именно этот ресурс ограничен масштабами Земли, с одной стороны, и, с другой стороны, он разделен между странами и обозначен своими административными границами. Странам приходится бороться за новые источники на новых территориях, включая те, которые уже кому-то принадлежат, поскольку разведанные запасы сырья истощаются. Требование обеспечить свою собственную экономику необходимыми природными ресурсами побуждает государства развязывать военные конфронтации, а экономические причины скрыты по этническим, религиозным, культурным и другим причинам [9].

Скорее всего, в ближайшие 30 лет, до полного истощения запасов нефти, военные конфликты не будут утихать. Последний пример – Сирия. Уже на данный момент существуют технологии, которые могут заменить двигатели внутреннего сгорания, но, скорее всего, мы не увидим их в ближайшее время из-за активных торгов нефтью. В будущем станет более развит общественный транспорт, ибо с истощением запасов нефти она будет дорожать.

Что же касается плодородных земель, то в настоящее время они находятся в дефиците. Одним из последних примеров может служить попытка присоединения Украины, обеспеченной пахотными землями, к Евросоюзу, который испытывает недостаток этих самых земель.

Конфликты, причиной которым послужил недостаток пресной воды, прослеживаются в Африке. Так же их решение усложняют сложные этнические отношения.

Подводя итог, нельзя не отметить, что в современном мире, во время глобализации, все равно урегулирование конфликтов на почве перераспределения ресурсов является невероятно сложной задачей.

ЛИТЕРАТУРА

1 Цыганков П.А. Теория международных отношений. — М.: Гардарики, 2002. — С. 590.

2 Бжезинский З. Великая шахматная доска: господство Америки и его геостратегические императивы. — М.: Международные отношения, 1998. — С. 256.

3 Шеллинг Т. Стратегия конфликта. — М.: ИРИСЭН, 2007. — С. 366.

4 9 самых известных войн за ресурсы в истории // Режим доступа: <http://www.vestifinance.ru/articles/16188>

5 Капица П. Парадоксы роста: законы развития человечества. — М.: Альпина нон-фикшн, 2010. — С. 194.

6 Бауман З. Текущая современность. — СПб.: Питер, 2008. — С. 240.

7 Комаров М. А. «Ресурсный потенциал экономического роста»; Издательство: Путь России; 2002 г. — С. 552.

8 http://www.syl.ru/article/158015/new_zapasyi-nefti-v-mire-na-skolko-let-hvatit-kolichestvo-zapasov-v-mire-zapasyi-nefti-v-mire-po-stranam Черных Андрей Сергеевич; - Запасы нефти в мире. (дата обращения 19.12.2019).

9 http://geo.1september.ru/view_article.php?id=200902311 Обеспеченность ресурсами пресной воды по странам мира. (дата обращения 10.9.2017).

ДҮНИЕЖҮЗІЛІК САЯСИ ДАУДЫҢ КҮШЕЙУІНІҢ НЕГІЗГІ КӨЗІ РЕТІНДЕ, РЕСУРТАРСҒА ИЕ БОЛУ МАҚСАТЫНДАҒЫ ТАЛАС

Дворецкая Е.Д¹.

¹Абылай хан атындағы Қазақ халықаралық қатынастар
және әлем тілдері университетінің,
халықаралық қатынастар факультеті магистрі Алматы, Қазақстан,
e-mail: @gmail.com

Мақалада автор дүниежүзіндегі ресурстарға иелік ету мақсатындағы пайда болған дау-дамайдың динамикалық көрсеткіштерін сипаттайды. Қазіргі әлемде ресурстардың тапшылығы проблемасы елдер арасындағы қалыптасуға әсер етіп, әлемдік аренадағы шиеленіс күшейте түсуде. 21 ғасырда ресурстардың осал елдердің қарамағында болуы, саяси күші басым елдер тарапынан қауіпіне әкеліп соғуы әбден мүмкін. Дүниежүзіндегі адам санының өсуі, ресурстарға деген сұраныстың күрт өсуімен тығыз байланысты, сондықтанда ресурс қоры табиғатта да азаюда. Жаһандық ресурстарға ие болу жанжалының өсуі келекешекте соғысқа әкеліп соғу қауіпі де бар. ХХІ ғасырда ресурстар қорының бір елден қарағанда, екінші елге қарағанда басымдылығы, бұның қауіпі осал деп аталатын елдерге айтарлықтай қауіп төндіреді.

Тірек сөздер: табиғи ресурстар, энергетикалық ресурстар, саяси даулар, пайдалы қазбалар, өнеркәсіптік державалар, минералдар.

Статья поступила 20.02.2020

UDC 327.7: 312

THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN AND UNITED NATIONS: VECTORS OF COOPERATION

Shomay R.A¹.

¹2nd course master degree student of Regional Studies
Ablai Khan KazUIRandWR, Almaty, Kazakhstan
e-mail: runadilovna@gmail.com

This article will examine the main directions of cooperation the Republic of Kazakhstan with United Nations, which is an international organization that is truly global both in terms of its members and in the

breadth of its tasks. It also covers almost all the issues which are related to the accession of the Republic of Kazakhstan to the UN. It is pointed out that the Republic of Kazakhstan, as an active member of United Nations, pays special attention to organizations in the field of economics, ecology, social development, the advancement of international law, human rights, the fight against terrorism, organized crime and the drug business. In particular, the current situation in Afghanistan was taken into consideration.

Keywords: UN, UNESCO, international cooperation, foreign policy, security, diplomacy.

The Cooperation with global and regional international organizations, whose activities contribute to ensuring the national interests of Kazakhstan, and also brings practical benefits to global and regional security, is recognized as an important tool for strengthening national security and sovereignty of the country. In general, Kazakhstan is a full member of more than 60 international organizations of global, regional and sub-regional levels, in which it has been active. In particular, in 2010-2012 Kazakhstan almost simultaneously chaired the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE), the Shanghai Cooperation Organization (SCO) and the Organization of Islamic Cooperation (OIC), acting as moderator of complex political processes, setting the dynamics and tone of discussion actual problems in the sphere of responsibility of these authoritative organizations [1].

Since January 2017, Kazakhstan has become a non-permanent member of the UN Security Council. Kazakhstan outlined the following priorities of its activities in the UN Security Council: achieving a world free of nuclear weapons, preventing and completely eliminating the threat of global war through reducing the degree of military confrontation at the global and regional levels, forming a model of a regional zone of peace, security, cooperation and development in Central Asia, the fight against international terrorism and violent extremism, efforts for national reconciliation and the restoration of peace on the African continent, the inseparability of ties between peace, security and development: Joint measures to prevent wars and conflicts, protect human rights, implement the Sustainable Development Goals, combat climate change, adapt the Council and the entire UN system to the threats and challenges to humanity in the 21st century.

The Republic of Kazakhstan has consistently advocated the establishment of a fair and democratic world order with the central and coordinating role of the United Nations. The active participation of our

country in the work of multilateral structures at the global and regional levels contributes to the strengthening of the international authority of Kazakhstan. At the same time, the Republic of Kazakhstan participates only in those international organizations whose activities are consistent with the purposes and principles of the Charter of the United Nations.

On March 2, 1992, at the 46th session of the United Nations General Assembly, by resolution 46/224, the Republic of Kazakhstan was unanimously admitted to membership of the United Nations. Kazakhstan became the 168th member of the UN. This event was of great importance for the country. The ex-president of the Republic of Kazakhstan, Nursultan Nazarbayev, stressed: «The significance of this fact is invaluable: we not only confirmed adherence to the fundamental principles of international law, but also stood up for the kind of protection of this influential international organization that assumed the main work of ensuring security on the planet» [2].

The Kazakhstan delegation for the first time took part as a full member of the UN in the 47th session of the UN General Assembly, which was held in the fall of 1992. Speaking at the meeting of the UN General Assembly, the ex-president of Kazakhstan, N. Nazarbayev proposed to create a meeting on interaction and confidence-building measures in Asia. The forum was created, and, currently uniting 26 states, is the main mechanism for ensuring stability in Asia.

To participate in the work of the UN and strengthen cooperation with the member states of the organization, on June 15, 1992, by a presidential decree, a permanent mission of the Republic of Kazakhstan to the United Nations was established. The Permanent Mission of the Republic of Kazakhstan to the United Nations, protecting national interests, acts as a guide for the goals and objectives of Kazakhstan's foreign policy on the world stage. From the first day of membership in the UN, the RK has been active in virtually all of its institutions [3].

Sustainable development, nuclear disarmament and nonproliferation of weapons of mass destruction, economic integration, dialogue of civilizations, peacekeeping, human rights, the fight against transnational challenges and threats - this is not a complete list of the cooperation vectors of Kazakhstan with the UN.

On October 5, 1992, an agreement was signed between ex-president Nursultan Nazarbayev of the Republic of Kazakhstan and UN Secretary General Boutros Boutros-Ghali and in early 1993 the United Nations began its work in Kazakhstan. The main unifying document for the activities of all

UN agencies, programs and funds at the country level is the United Nations Development Assistance Framework (UNDAF). The UNDAF is a key mechanism for providing collective, coherent and integrated UN system assistance in implementing national priorities and solving problems within the Millennium Development Goals agreed by the international community at the Millennium Summit in New York in 2000 and the Johannesburg Summit on Sustainable Development in 2002 year The program is based on five main program principles: respect for human rights, gender equality, environmental sustainability, results-based management and capacity building.

The UN agencies have assisted Kazakhstan in developing a number of strategies, programs and legislative documents related to social issues, improving the system of environmental management and health care, and macroeconomic reforms. On July 22, 2015, the Development Partnership Framework was signed between Kazakhstan and the UN for 2016-2020 [4].

The UN Country Team includes a number of structures. In particular, the United Nations Development Program (UNDP) supported Kazakhstan in the development of key strategic documents at the national and regional levels, the drafting of legislation and the institutionalization of state bodies. This was accomplished by drawing on global best practices in these areas and by providing ongoing support for achieving the Millennium Development Goals. A significant aspect of the ongoing work of the Program in Kazakhstan is environmental protection and energy. UNDP provides support to national partners to implement the Concept of Sustainable Development of Kazakhstan until 2024, to improve the protection and protection of the environment, reports innovative experience in water use and exploitation of land resources, in managing transboundary ecosystems. In general, in accordance with the regional concept of UNDP work in Central Asia, great attention is paid to the participation of Kazakhstan in regional initiatives in the field of economic reforms and creating a favorable climate for trade, as well as reforms of democratic governance and environmental management [5].

Our republic is actively involved in the activities of the United Nations Children's Fund (UNICEF, the subregional office of the United Nations Population Fund (UNFPA), the Regional Office of the High Commissioner for Refugees (UNHCR), the UN Women Office (UNIFEM), the Regional Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) The UN for the countries of the Caucasus and Central Asia, the Office of the UN High Commissioner for Human Rights (OHCHR), the International Organization

for Migration (IOM) and other UN bodies.

I would like to dwell in particular on the activities of the Republic of Kazakhstan in the UN on education, science and culture (UNESCO), whose entry in May 1992 gave a qualitatively new impetus to the development of humanitarian cooperation at all levels, contributed to the expansion of cultural ties. The UNESCO Almaty Office opened in 1994 and operates in four countries: Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan and Uzbekistan. Activities in each country are carried out through the National Commissions for UNESCO and a network of partners in their fields of competence. The main mission of the Organization is to contribute to building peace and human development through education, science, culture, communication and information.

Cooperation with UNESCO for many years remains one of the important directions of the foreign policy of Kazakhstan. On July 29, 1994, the Republic of Kazakhstan ratified the Convention for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage. Kazakhstan became the first country in Central Asia, whose natural reserves are included in the list of generally recognized natural sites of world importance. Work is continuing on the expansion of the representation of Kazakhstan sites on the UNESCO World Heritage List. It currently includes three masterpieces of the cultural and natural heritage of Kazakhstan - “Mausoleum of Haji Ahmed Yasavi”, “Petroglyphs of the archaeological landscape of Tamgaly” and “Sary-Arka - steppes and lakes of Northern Kazakhstan”. In particular, on July 7, 2008, Korgalzhynsky and Naurzumsky State Nature Reserves were included in the UNESCO World Heritage List. Kazakhstan also participates in other UNESCO programs. At the regular session of the General Conference of UNESCO, the proposal of the Republic of Kazakhstan to proclaim the International Decade for the Rapprochement of Cultures from 2013 to 2022 was adopted.

The UN Regional Center for Preventive Diplomacy for Central Asia (UNRCCA), established in Ashgabat (Turkmenistan) in 2007 at the initiative of five Central Asian states to identify and address existing and potential threats to stability and strengthen security, cooperation and partnership between governments, is of great importance for Kazakhstan, Central Asian countries, as well as regional and international organizations.

The great importance is the work of Kazakhstan in the United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (ESCAP), which is the largest of the five UN regional commissions on geographical coverage and population size. Kazakhstan hosted such major ESCAP forums as the

63rd session of the commission (May 2007) and the 6th Conference of Ministers of the Environment of Asia and the Pacific (October 2010). In 2011, the country became the main site for the global launch of the ESCAP flagship publication - "Economic and Social Survey in Asia-Pacific 2011". The logical development of cooperation between Kazakhstan and ESCAP was the creation in Almaty, at the initiative of the Government of Kazakhstan and in accordance with the resolution of the UN General Assembly, the ESCAP Subregional Office for Northern and Central Asia (SONKA), covering 10 countries with the UN Special Program for the Economies of Central Asia [6].

Also in Kazakhstan there are offices of the Department of Public Information (UN DPI), the World Health Organization (WHO), UN Volunteers (UNV), the Joint United Nations Program on HIV / AIDS (UNAIDS), the International Labor Organization (ILO), the UN Office on Drugs and Crime (UNODC) and many other structures.

In general, Kazakhstan assigns an important place to the dynamic and constructive development of cooperation with all the institutions of this universal international organization. Considering the importance of the tasks of Kazakhstan in the UN, one should pay attention to the wide range of cooperation of our republic in the format of the Organization. One of the most important activities of Kazakhstan in the UN is the struggle for international nuclear disarmament and non-proliferation of nuclear weapons. Voluntary abandonment of nuclear weapons and the closure of a nuclear test site is a truly unique case in world practice. This was stated by UN Secretary General Ban Ki-moon, who visited the so-called "Ground Zero" - the epicenter of the nuclear explosion at the Semipalatinsk test site during his trip to Kazakhstan in April 2010. The 64th session of the UN General Assembly supported the initiative of the President of the Republic of Kazakhstan and announced on August 29 - the day of the closure of the Semipalatinsk test site - the International Day of Action against nuclear testing. A major contribution to ensuring international and regional security was the entry into force in March 2009 of the Treaty on the Establishment of a Nuclear-Weapon-Free Zone in Central Asia, signed by the five Central Asian states in Semipalatinsk. The initiator of the signing of this agreement was Kazakhstan. It should be noted that in September 2012, a regional seminar of the UN Security Council Committee was held in Astana, where the non-proliferation of weapons of mass destruction was again considered. Kazakhstan fruitfully cooperates in this area with the IAEA, an international organization within the UN system.

Another priority of Kazakhstan's activities in the UN is the issue of inter-ethnic and inter-religious tolerance. Our country belongs to the group of friends of the Alliance of Civilizations, created under the auspices of the United Nations and composed of more than 80 countries and international organizations. Representatives of the Alliance emphasize the important role of Kazakhstan in promoting inter-civilization and global inter-religious dialogue, strengthening tolerance and mutual adaptation of cultures. Kazakhstan was one of the initiators of the proclamation of 2010 as the International Year for the Rapprochement of Cultures. The goal of the initiative was the expansion of cultural diversity through constant interpenetration and interchange between cultures, since the concept of culture covers not only art and humanitarian aspects, but also lifestyle, different coexistence options, value systems, traditions and beliefs. The internationally recognized Congress of Leaders of World and Traditional Religions initiated by our republic also serve these goals.

In addition, the interaction of Kazakhstan with the UN in the field of ecology is intensively developing. In particular, on issues of climate conservation, prevention of desertification, transboundary air pollution, biodiversity conservation and the protection of the marine environment of the Caspian Sea. For Kazakhstan, participation in the Rio + 20 Sustainable Development Conference in June 2012, which was held in conjunction with the 20-year development period since the historic Earth Planet Summit held in Rio de Janeiro, was extremely important. In 1992, ex-president N. Nazarbayev proposed the Green Bridge and the Global Energy-Ecological Strategy for Sustainable Development in the 21st Century for consideration at the conference.

Another important component of Kazakhstan's activities in the UN is to address the issues of strengthening the trade and transit transport potential of landlocked countries. The ROK is an active advocate for the interests of this group of countries and promotes cooperation to eliminate various barriers to trade and the entry of their economies to global markets. Kazakhstan's special role in addressing these topical issues was expressed in the initiatives of the Government of the Republic of Kazakhstan to hold major international forums, such as the first global UN conference for landlocked countries, transit countries, donor countries and representatives of international agencies involved in financing and development (Almaty, August 2003) and the 63rd session of the UN Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (ESCAP) (Almaty, May 2007). Documents adopted as a result of meetings provide a broad basis for the cooperation of UN member states.

Our republic makes every effort to fully fulfill its obligations in the field of combating terrorism, closely cooperates with the antiterrorist committees of the UN Security Council and stands for expanding interaction between the UN and regional organizations in the fight against international terrorism, organized crime, drug trafficking, illegal migration and religious extremism. Kazakhstan has acceded to all international universal conventions on combating terrorism. Reaffirming its commitment to actively assisting the UN in countering the drug threat, Kazakhstan has provided all the necessary conditions for the establishment on its territory of the Central Asian Regional Information and Coordination Center for Combating Illicit Drug Trafficking (CARICC).

Kazakhstan fully supports peacekeeping activities and the efforts of the United Nations to strengthen its peacekeeping capabilities and appreciates the measures taken to further expand the mandate of the UN standby agreements system. Evidence of the active participation of Kazakhstan in this activity is the creation of the Kazakhstan peacekeeping battalion (Kazbat) and its transformation into the Kazakhstan peacekeeping brigade “Kazbrig”. In accordance with the mandate of the Parliament of Kazakhstan, in 2014, the practice of sending our military observers to the UN mission in Western Sahara and Cote d’Ivoire began, in which 11 people served. At present, 4 observers continue to serve in Western Sahara.

The role of Kazakhstan in finding ways to resolve the Syrian crisis is highly appreciated. Members of the UN Security Council note that the strengthening of the ceasefire in Syria, the creation of a tripartite mechanism for monitoring the observance of the truce in Syria, in which Moscow, Ankara and Tehran act, became possible thanks to the Astana site and the role of our Head of State [7].

Kazakhstan attaches great importance to active participation in the work of the main UN bodies - the Security Council, the Economic and Social Council (ECOSOC), the UN General Assembly to address a wide range of issues. An important achievement of the diplomacy of Kazakhstan was the election of our republic as a non-permanent member of the UN Security Council for 2017-2018. The Security Council is one of the 6 main organs of the United Nations, which is entrusted with the primary responsibility for maintaining international peace and security. On January 10, 2017, at the open debates of the UN Security Council, the Special Political Address of the ex-president N.Nazarbayev “Kazakhstan’s conceptual vision of strengthening the global partnership for building a safe, fair and prosperous world” was presented. Kazakhstan intends to use its membership in the UN

Security Council to promote national interests in order to strengthen security in the world as a whole and in the Central Asian region, which for the first time in the entire history of the UN is represented in the Security Council.

In general, the evolution of the interaction of the Republic of Kazakhstan with the United Nations allows us to move to a qualitatively new level of cooperation. It is reasonable to conclude that Kazakhstan intends to continue to purposefully use the UN capabilities for the successful development of our country, for the sake of economic prosperity and well-being of citizens.

REFERENCES

1 Arystanbekova A.Kh. Priemstvennost vneshnepoliticheskogo kursa // Kazakhstanskaya Pravda №31 (27652), – 148. – S.148.

2 Speech of Elbasy Nazarbayev N.N. at the 47th session of the UN General Assembly on October 5, 1992 // Kazakhstanskaya Pravda. – 1992.

3 Zhanbulataeva R.S. Khalykaralyk uiymdar. – Astana. – 2012. – S. 215.

4 Kazakhstan and UN signed framework for partnership for development, Kazakhstan.<http://www.undp.org/content/unct/kazakhstan/ru/home/presscente/kazakhstan-and-un-signed-thepartnership-framework--for-developm.html>. Accessed 14.11.2018.

5 Cooperation of Kazakhstan with the UN. <http://www.mfa.kz/index.php/ru/vneshnyayapolitika/kazakhstan-i-mezhdunarodnye-organizatsii-instituty-sistemy-oon/89instituty-sistemyoon/435-sotrudnichestvo-respubliki-kazakhstan-s-oon> Accessed 10.12.2020.

6 Speech of ex-minister of Foreign Affairs of the Republic of Kazakhstan E. Idrisov. <http://www.mfa.kz/index.php/ru/blog-ministra-1/intervyu-ivystupleniya-ministra>

7 Speech of ex-minister of Foreign Affairs of the Republic of Kazakhstan K. Abdrakhmanov. <http://www.mfa.kz/ru/content-view/vystuplenie-ministra-inostrannyh-del-rkkabdrahmanova-na-pravitelstvennom-case-natemu-o-prioritetah-clenstva-respubliki-kazahstan-v-sovete-bezopasnosti-oon-v-2017-2018-gody> Accessed 15.7.2019.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЖӘНЕ БІРЛІКТІ ҰЛТТАР: ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ ВЕКТОРЛАРЫ

Шомай Р.Ә¹.

¹Магистрант, 2 курс, Мамандығы: «М050500-Аймақтану»
Абылай хан атындағы ҚазХҚжәнеӘТУ, Алматы, Қазақстан,
e-mail: runadilovna@gmail.com

Аталмыш мақалада Қазақстан Республикасының Біріккен Ұлттар Ұйымымен, оның мүшелері жағынан да, міндеттері жағынан да

жаһандық болып табылатын халықаралық ұйымның негізгі бағыттары қарастырылады. Сондай-ақ, мақалада Қазақстан Республикасының БҰҰ-ға мүше болуынан бастап орын алған барлық дерлік мәселелер қысқаша қамтылған. Қазақстан Республикасы Біріккен Ұлттар Ұйымының белсенді мүшесі ретінде экономика, экология, әлеуметтік даму, халықаралық құқықты, адам құқығын, терроризмге, ұйымдасқан қылмысқа қарсы күрес саласындағы ұйымдарға ерекше көңіл бөлетіндігі атап өтілді.

Тірек сөздер: БҰҰ, ЮНЕСКО, халықаралық ынтымақтастық, сыртқы саясат, қауіпсіздік, дипломатия.

РЕСПУБЛИКА КАЗАХСТАН И ОРГАНИЗАЦИЯ ОБЪЕДИНЕННЫХ НАЦИЙ: ВЕКТОРЫ СОТРУДНИЧЕСТВА

Шомай Р.Ә¹.

¹Магистрант, 2-го курса, Специальность: «6М050500 -
Регионоведение»,
КазУМОиМЯ им. Абылай Хана, Алматы, Казахстан,
e-mail: runadilovna@gmail.com

В данной статье будут рассмотрены основные направления сотрудничества Республики Казахстан с Организацией Объединенных Наций, которая является международной организацией, которая по-настоящему глобальна как с точки зрения своих членов, так и широты своих задач. Статья также охватывает практически все вопросы, связанные с вступлением Республики Казахстан в ООН. Отмечается, что Республика Казахстан как активный член Организации Объединенных Наций уделяет особое внимание организациям в области экономики, экологии, социального развития, развития международного права, прав человека, борьбы с терроризмом, организованной преступности и наркобизнесом. В частности, текущая ситуация в Афганистане была принята во внимание.

Ключевые слова: ООН, ЮНЕСКО, международное сотрудничество, внешняя политика, безопасность, дипломат.

Статья поступило 12.02.2020

WATER SHORTAGE AS A FACTOR GENERATING INTERNATIONAL CONFLICTS

G.ShynasyI¹,

¹Master student, Kazakh Ablai khan KazUIR&WL
adilbekaa@gmail.com

The article explores issues of water security in world politics. After the collapse of the USSR and independence by the Central Asian republics, many natural resources turned out to be on opposite sides of the borders, which led to the inefficiency of using the old rules for the distribution of hydropower resources. A paradoxical situation has arisen: water, which in the region is one of the most important strategic resources, continues to be free. As a result, this issue has become one of the main problems here: having an impact on the economic and political development of countries, water resources have become a serious security factor.

Key words: Water resources, conflict, irrigation, energy, water flow, partnership, escalation.

ӘӨЖ 314

СУДЫҢ ЖЕТИСПЕУШІЛІГІ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАҚТЫҒЫСТАРДЫ ТУДЫРУШЫ ФАКТОР РЕТІНДЕ

Шынасыл Ғ.Ж.¹,

¹Абылай хан атындағы Қазақ ХҚЖӘТУ магистранты
adilbekaa@gmail.com

Мақалада әлемдік саясаттағы су қауіпсіздігі мәселелері қарастырылған. КСРО ыдырағаннан және Орта Азия республикалары тәуелсіздік алғаннан кейін көптеген табиғи ресурстар шекараның екі жағында болды, бұл гидроэнергетикалық ресурстарды бөлудің ескі ережелерін қолданудың тиімсіздігіне әкелді. Парадоксалды жағдай туындады: аймақтағы маңызды стратегиялық ресурстардың бірі болып табылатын су тегін болып қалмады. Нәтижесінде, бұл мәселе негізгі проблемалардың біріне айналды: елдердің экономикалық және саяси дамуына әсер ете отырып, су ресурстары қауіпсіздіктің маңызды факторына айналды.

Тірек сөздер: су ресурстары, қақтығыстар, иррегация, энергетика, су ағыны, серіктестік, эскалация.

Бұрын және қазіргі уақытта көптеген аймақтық маңызы бар жанжалдардың себебі табиғат жағдайының нашарлауы, табиғи ресурстардың жетіспеушілігі және, атап айтқанда, су ресурстарын басқару жүйелерін тиімді пайдалану және пайдалану. Азық-түлік және энергетика, көлік, қалдықтарды жинау, өнеркәсіп және денсаулықты қоса алғанда, барлық экологиялық және әлеуметтік қызметтің ажырамас бөлігі болып табылатын маңызды көзі таза су болды. Әлеуметтік-экономикалық және саяси тұрақсыздықпен қатар трансшекаралық судың таралуы, сондай-ақ қоршаған ортаның жайылуына қатысты мәселелерді көптеген халықаралық қақтығыстарды тудыратын негізгі факторлардың бірі ретінде қарастыруға болады [1, 80 б.].

Осы бағытта жүргізілген зерттеулер осы проблемалар бір жағынан кең қауіпсіздік аспектісін қалыптастырудың бір бөлігі болып табылатынын және екінші жағынан, агрессиялық қақтығыстардың пайда болуының себепкері мен рөлінің артуы ретінде қарастырыла алады. Батыстың көптеген зерттеушілері су проблемаларын ХХІ ғасырда маңызды мәселе деп санайды. Зерттеулердің нәтижелерін өз қолдарында жоқ, көптеген ақпарат көздері су ресурстарына қатысты жанжалдардың қақтығыстарын, жаһандық экологиялық және климаттың өзгеруі проблемаларын, осындай өзгерістердің нәтижесінде босқындардың проблемаларын және олар үшін жауапкершілік мәселелерін жеткілікті түрде айқындамайды. Мұның бәрі қазірдің өзінде орын алған фактілермен анықталады, олардың көмегімен қоршаған ортаны және қақтығыстар арасындағы себеп-салдарлық қатынастарды нақтылау қажет. Ең алдымен, осы мақалада біз теориялық көзқарасқа сәйкес, жанжалдардың себептері болуы мүмкін қоршаған ортаның бұзылуының белгілі бір аспектілерін анықтауға, сондай-ақ табиғатта физикалық процестер мен жекелеген қауымдастықтардың арасында немесе олардың арасындағы агрессиялық қақтығыстардың пайда болуының себеп-салдарын анықтауға тырысамыз.

Ғалымдар арасында қоршаған орта мен қақтығыстар арасындағы байланыстарды түсіндірудің жалпы үрдісі байқалады, мұнда шектеулі табиғи ресурстар - бұл көзқарастардың бірі болып табылатын күрестің түпкі себебі. Дегенмен, адамның қоршаған ортаға тигізетін әсері экожүйеде теңгерімсіздікке әкеліп соғады, бұл өз кезегінде әлеуетті құндылықтың жоғалуына және қоршаған ортаның жай-күйінің нашарлауына әкелуі мүмкін. «Қоршаған орта жағдайының нашарлауы» ұғымы адам қызметінің нәтижесінде туындаған және қоршаған ортаға теріс әсер ететін қоршаған ортаның жай-күйінің өзгеруі деп түсініледі.

Белгілі зерттеуші Либишевский бұл тұжырымдаманы «жанжалдың себебі болып табылатын қоршаған орта» ретінде дәлірек тұжырымдады [2].

Жалпы деңгейде жоғарыда сипатталған су ресурстарына қатысты жағдай үш негізгі көрсеткіштің өзгеруімен байланысты: (1) экономикалық өсім қажеттілігі; (2) халықтың өсуі; (3) жаһандық жылыну мен жерді шөлдендіруге әкелетін климаттың өзгеруі. Әлемдік су ресурстарына қысымның өсуі халықтың өсіп келе жатқандығынан, мәдениет пен саяси әдістерді пайдалана отырып, өсіп келе жатқан халықты бақылаудың өте қиын екенін ескере отырып, басты фактор болып табылады. Көптеген елдер халықтың өсуін реттеу қабілетіне ие емес, бұл әлемдегі су ресурстарына қауіп төндіреді. Экономикалық дамудың бастапқы кезеңінде халық өсімінің төмендеуімен қатар жүретін сияқты, бірақ оның көптеген нысандарында экономикалық дамудың өзі су ресурстарының проблемасын одан әрі тереңдетеді. Соңғы кездері экономикалық өсімге, әсіресе бастапқы сатыда, аграрлық сектордың дамуына тәуелді болатын тағы бір мәселе болды. Дегенмен, агроөнеркәсіп өндірісі әлемдегі судың негізгі «тұтынушысы» болып табылады. Адамдар пайдаланатын судың 75% -ы ауыл шаруашылығының мұқтаждықтары үшін пайдаланылады, ал кейбір бағалаулар бойынша бұл судың жалпы жоғалуы (болжанған судың тұқымға жетпейтінін ескере отырып) 70% дейін жетеді. Бұл жағдайда саяси фактор өте маңызды рөл атқарады. Ұлттар әлеуметтік қорғаудың жеткілікті деңгейін (азық-түлік қауіпсіздігін) талап етеді, бұл, өз кезегінде, кем дегенде қысқа мерзімде «су қауіпсіздігі» дегенді білдіреді, осылайша даму мен ынтымақтастықтың тиімділігіне кедергі келтіреді [3, 57 б.].

Табиғат ресурстарының тапшылығы тұжырымдамасының үш түрі арасындағы экологиялық нашарлау (қоршаған ортаның бұзылуы) тұжырымдамасы:

1. Физикалық жетіспеушілік - шектеулі мөлшерде ресурстар бар екендігін білдіреді. Бұл Орта Азияға тән, себебі жоғарыда орналасқан елдер (Қырғызстан мен Тәжікстан) өзендері (Өзбекстан, Түркменстан, Қазақстан) елдеріне қарағанда айтарлықтай су ресурстарына ие. Алайда суды пайдалану ұлттық қауіпсіздіктің толыққанды бөлігі болып табылады. Орталық Азиядағы суды тұтыну табиғи өзен желісіне байланысты, алайда судың барлық елдеріне суды қазіргі заманғы су пайдалану әдістерінің көмегімен қанағаттандыру мүмкін емес.

2. Геосаяси тапшылығы - жиі жер бетіндегі ресурстар жиі

біркелкі бөлінбейді, демек, кейбір елдер оларды осы ресурстармен қамтамасыз ететін басқа елдерге тәуелді. Ол сондай-ақ Орталық Азиядағы су тапшылығын тудыруы мүмкін. Суару және энергетика бір-біріне қарама-қайшы, өйткені жазда судың ағып жатқан елдерінің су қоймаларында балқытып, суару үшін басқа елдерде су жоқ. Екінші жағынан, суару үшін су тұтынатын көрші мемлекеттердің экономикалық секторлары арасындағы бәсекелестік туралы айтуға болады. Өздеріңіз білетіндей, мақта плантацияларын суару үшін су пайдаланылды, Арал теңізі балық шаруашылығының орталығы болды. Арал теңізіндегі судың жоғалуы және балық аулаумен ешкім де алаңдаушылық танытты, сондықтан біз осы екі саланың әлемдік нарықтағы табыстылығын салыстыра алмаймыз. Осындай қақтығыс мүмкіндігі аймақтағы геосаяси жағдаймен байланысты, себебі жоғары деңгейдегі елдер Арал шығанағындағы суды пайдалану туралы шешім қабылдауда артықшылығы бар.

3. Әлеуметтік-экономикалық тапшылығы - ресурстарды сатып алу қабілетіне және мүліктік құқықтарына қатысты, қоғамдар арасында және олардың арасында, немесе бір қоғамда (мысалы, ауыл шаруашылығы және энергетика саласы) экономиканың түрлі секторлары арасындағы бәсекелестікте табиғи ресурстарды бөлу және тарату үшін жиі бөлінбейтініне сілтеме жасайды. немесе қалалық жүйе, ауыл шаруашылығы және т.б. Бұл сондай-ақ Орталық Азияға тән, өйткені иррационалды суару жердің деградациясына әкеліп соғады ауыл шаруашылығы секторы. [4].

Осылайша, қоршаған ортаға байланысты қақтығыстар табиғи ресурстардың жетіспеушілігінен туындаған қақтығыс, осы ресурстарды көбейтудің табиғи жылдамдығына адамның араласуынан туындайды. Ресурстардың табиғи жеткіліксіздігі жаңартылатын ресурстарды шамадан тыс пайдаланудың нәтижесі болып табылады немесе экожүйенің қалдықтарды сіңіру қабілетін асырып, оның ластануына алып келеді. Осы себептердің екеуі де өмір сүру кеңістігін бұзуға әкелуі мүмкін.

Содан кейін біз қоршаған ортаның бұзылуы агрессиялық қақтығыстарға әкелуі мүмкін екендігін түсіндіруіміз керек. Мұндай әлеуметтік құбылыс, қақтығыстар ретінде табиғи жағдайлармен түсіндірілмеуі мүмкін, бірақ басқа әлеуметтік құбылыстармен түсіндіріледі. Қоршаған ортаға әсер ету тікелей қақтығыстарға әкелмейді деп болжанады. Мұны түсіндіру үшін мәдениеттің деңгейін және оның мінез-құлқына әсерін ескеретін терең талдау қажет. Бұл,

өз кезегінде, кейбір жанжалдардың белгілі бір түрлерінің себебі болуы мүмкін өзара байланысты әлеуметтік әсерді көрсетеді. Белгілі канадалық зерттеуші Томас Гомер-Диксон қоршаған ортаның өзгеруіне әкелетін негізгі әлеуметтік әсерлер туралы айтады.

Төмендегідей әлеуметтік әсерлер:

- 1) ауыл шаруашылығы өндірісінің төмендеуі,
- 2) жалпы экономикалық жағдайдың нашарлауы,
- 3) тұрғындарды басқа елді мекенге ауыстыру,
- 4) институттардың ыдырауы және әлеуметтік қатынастардың бұзылуы

Мүмкін болатын жанжалдардың «идеалды түрлері» ретінде, олықтимал әлеуметтік әсердің нәтижесі болып табылады, ол:

1. «Табиғи ресурстардың тапшылығы немесе қоршаған ортаның жайылуына байланысты қақтығыстар». Бұл табиғи ресурстардың болмауына байланысты мемлекеттер арасындағы қақтығыстарды білдіреді. Атап айтқанда, мұндай қақтығыстар адамдардың өмір сүруіне қажетті өмірлік маңызы бар ресурстардың салдарынан жанып кетуі мүмкін және әрбір тарап физикалық тұрғыда оларды ұстап алуға немесе оларды бақылауға ұмтылады.

2. «Топтардың жеке сипаттамаларына қатысты қақтығыстар», яғни. этникалық немесе мәдени топтар арасында туындайтын жанжалдар, күйзеліс пен стресстен туындаған. Мұндай қақтығыстар, әрине, көпұлтты және көп ұлтты қоғамдарда немесе қоршаған ортаға байланысты миграция нәтижесінде мемлекеттер арасында орын алады.

3. «Тиісті айыруға байланысты қақтығыстар» қоғамдағы әлеуметтік топтардың бөлімдерін тереңдету немесе қоршаған ортаның жай-күйінің нашарлауына байланысты экономикалық әсердің нәтижесінде қоғамдағы жалпы әлеуметтік наразылықты білдіреді. Осындай қақтығыстар заңсыз саяси институттары бар полярлық қоғамдарда пайда болады [5, 37 б.].

Орталық Азия елдерінің әлеуметтік салаларында әртүрлі жағымсыз әсерлер болуы мүмкін. Автор өз жұмысында белгілі бір дәрежеде әлеуметтік мәселелерге, әсіресе Ферғана аңғарына, көшпелі және тұрақсыз өмір салтын, ұлттық және шекаралық мәселелерді суды пайдалану мәселелерімен бірнеше рет айналысқан кезде, қозғаған.

Барри Бузан экологиялық қауіпсіздіктің әскери қауіпсіздікті, саяси, әлеуметтік және экономикалық жағдаймен байланысты екенін айтады. «Қоршаған ортаны қорғау - маңызды өмірлік жүйе болып табылатын және барлық басқа адам қызметі тәуелді болатын жергілікті

және планетикалық биосфералардың экологиялық таза күйін сақтауға арналған».

Орталық Азия аймағында жанжалдардың барлық 4 түрін жүзеге асыруға болады. Су ресурстары салыстырмалы және абсолютті иелену қақтығыс көзі бола алады, себебі төменгі елдерде судың қолжетімділігі шектеулі, ал суармалы елдер суды тұтыну уақытын анықтай алады. Суды пайдалану - өте маңызды мәселе. Суару, энергетика және балық аулау суды пайдалану кезінде бір-бірімен қақтығысады, әсіресе Арал теңізіндегі шектеулі су. Судың ластануы жағалаудағы мемлекеттер арасындағы қақтығыс тудыруы мүмкін. Теңіз секілді өзеннің бәрі қатты ластанған, ол топырақта, ауада және ауыз суда көрінеді. Қоршаған ортаның ластануы және қоршаған ортаның жай-күйі халықтың экологиялық, экономикалық және қоғамдық қауіпсіздігіне ғана емес, сондай-ақ мемлекеттің ұлттық қауіпсіздігіне де қауіп төндіреді.

Әдетте қоршаған ортаға қатысты қақтығыстар бір уақытта саяси, әлеуметтік, экономикалық, діни, идеологиялық немесе аумақтық қақтығыстар немесе ресурстардың немесе ұлттық мүдделердің болмауы немесе жанжалдардың кез-келген басқа түрлерінің салдарынан туындайтын жанжалдар ретінде көрінеді. Бұл дәстүрлі қақтығыстар, олар қоршаған ортаның жай-күйіне байланысты болуы мүмкін [6].

Қоршаған ортаға байланысты ең айқын жанжалдарды елдер арасында анықтауға болады. Су ресурстарының жетіспеушілігінен қоршаған ортаның жай-күйінің нашарлауынан туындайтын қақтығыс қауіпі суды тұтынуға сұраныстың өсуімен, әсіресе, суару мақсатында және сыртқы су көздеріне үлкен тәуелділікпен құрғақ жерлерде орналасқан елдер үшін ең жоғары болып табылады. Әрине, су ресурстарының жетіспеушілігі әр қоғам үшін маңызды мәселе. Егер бұл қақтығыстар тудыратын болса, онда олардың даму бағыттары әрқашан басқа да көптеген тарихи және әлеуметтік факторларға байланысты. Бір су қоймасының барлық қатысушылары топтың мүшелері ретінде сипатталуы мүмкін.

Қатысушылармен қарым-қатынаста саяси талдаушы Фредерик Фрей өзен бассейніндегі қақтығыстардың үш негізгі сипатын анықтады. Бірінші үлгі әр қатысушы үшін судың маңыздылығы. Бұл ең қиын факторлардың бірі. Ол елге қажетті судың көлемін және оған тәуелділік дәрежесін анықтайды. Екінші модельдегі жетекші фактор салыстырмалы қуат. Бұл фактор негізінен әскери қуатты айқындайды және өлшеудің екі негізгі өлшемі - қорғаныс немесе қорлау. Мұнда

өзіңіздің су ресурстарын қорғауға ұлттың қабілеттілігі туралы ойлаудың маңызды шарты болып табылады. Үшінші модель жағалау сызығының жоғары немесе төменгі жағындағы мемлекеттердің орналасуын қарастырады. Мемлекеттің жоғары орналасқан жерінде үлкен артықшылығы - бұл жағдайда қатысушы әлдеқайда қолайлы жағдайға ие және өзінің артықшылықты жасаған фактісіне дейін жағалау аймағында, бірақ төменгі жағында орналасқан қатысушыны қояды [7, 18 б.].

Шын мәнінде, жағалаудағы абсолютті үш ұстанымын: өзеннің жоғары, төменгі және төменгі жағынан ажырата білу керек. Жоғалтқыш ағым бірінші болып, судың елеулі ағынына ие. Төменгі ағыс соңғы болып саналады және өзеннің ортасында орналасқан қатысушы жағалау аймағының кез-келген жағына қатысушылардың арасында жоғары және төмен ағынды. Қарама-қайшылықтар болған жағдайда, жоғары ағынның орналасуы артықшылығы болып табылады, керісінше, төменгі ағынның орналасуы кемшілік болып табылады, бірақ өзеннің ортасында орналасқан қатысушы өз рөлін атқарудың бірнеше жолдарын ұсынады. Ең тұрақты жағдай - бұл жоғары ағынды орналасқан мемлекет әлдеқайда күшті және судың қызығушылығын тудырмаған кезде. Жағдай, керісінше, төменгі ағымда орналасқан ұлттың үлкен күші бар және сол уақытта судың қызығушылығын жоғалтқан кездегі жағдай тұрақты болмайды, алайда жоғары ағындарда орналасқан ұлттың қызығушылығы да маңызды. Орталық Азиядағы бес суверенді мемлекет негізгі өзендерді бір-біріне бөлетін жағдай қазір аз тұрақты жағдайға өте жақын сипатталады [8].

Судың қақтығыстарын ынталандыратын қызықты аспектілердің бірі мұндай жағдайға қатыса алатын қатал шеңберлердің бірін көрсетеді. Өздеріңізге белгілі, су ұлттық қауіпсіздікте тікелей байланысты, бірақ мұндай қауіпсіздік тұжырымдамасы жиі түсініксіз, өйткені ұлттың болуы, оның егемендігі және су ресурстарына деген құқықтары жиі толық түсіндірілмеген. Судың қақтығыстары әдетте бір өзеннің жағалау бөлігінде орналасқан көршілер арасында пайда болады. Дегенмен, жанжалға ұшырасатын тараптар, әдетте, бір-бірімен және судан басқа мәселелер бойынша салыстырмалы түрде күшті және бір-бірімен қатты келіседі. Мұндай келіспеушіліктер судың өзара әрекеттесуіне де әсер етеді. Керісінше, су бөлу туралы мәселе олардың басқа қатынастарына әсер етеді.

Жағалаудағы мемлекеттер арасындағы трансұлттық өзен бассейнінің қақтығыстары су мәселесіне қатысы жоқ өзге

келіспеушіліктердің көлеңкесінде, сондай-ақ келісімнің немесе қайшылықтың, сенімнің немесе қастықшылықтың немесе ынтымақтастықтың жалпы климатының аясында қарастырылуы тиіс. Дегенмен, суға судың және басқа қақтығыстардың саяси қаруы ретінде жиі пайдаланылады, сол сияқты саяси ресурстардың басқа түрлері судағы қақтығыстарда саяси қару ретінде пайдаланылады, осылайша қақтығыстар бір-біріне қатты әсер етуі мүмкін.

Сонымен қатар, қақтығыстағы аймақтардағы су өзінің өмірлік маңыздылығынан басқа, саяси құрал ретінде пайдаланылуы мүмкін. Суды саяси қару ретінде қолданудың осындай құралдарының бірі - басқа аймақтардағы билік сияқты басқа мақсаттарға қол жеткізу құралы ретінде суды пайдалану. Тіпті таза судың қолжетімділігіне саяси құрал ретінде басқа ұлт пайдалануы мүмкін деген сезім агрессияға әкелуі мүмкін. Бұл су ресурстарының жетіспеушілігі саяси қақтығыс пен оның салдарын тудыруы мүмкін дегенді білдіреді. Су саясаты (гидрополис), панацея ретінде қабылданатын және жағдай күрделенген кезде жақсы немесе азайтылған немесе толығымен жабылған кезде асып түсетін маңызды саяси мәселе болуы мүмкін.

Су саясатын қабылдаудың сенімсіз сипаты мынада: ірі елді мекендерде аяқталмайынша, ұзақ уақытқа дейін, кейде ондаған жылдар қажет. Алайда, керісінше, саяси жүйелер көп жағдайда қысқа мерзімге жұмыс істейді. Бұл су ресурстарын жоспарлауды қиындатады. Инженерлік жұмыстар сияқты белгілі бір құрамдас бөліктерді жоспарлау компоненттері әлеуметтік, саяси, экологиялық немесе экономикалық өзгерістер сияқты ықпалды әсерлерден әлдеқайда ұзақ уақытқа есептелген болуы мүмкін. Ал өзенді бөлек пайдалану кезінде қақтығыстардың маңызы туралы қорытынды жасаған кезде, қазіргі заманғы эмпирикалық зерттеулер екі мемлекет өзеннің ресурстарын (өзен шекарадан өтуі немесе қиылысуы мүмкін) ортақ пайдаланған кезде олардың арасындағы әскери мемлекетаралық қайшылықтардың ұлғаюы және елдер арасындағы қақтығыстардың ықтималдығы жалпы өзеннің ресурстарын бөлек пайдалана алады. Демократиялық мемлекеттер, сирек жағдайларда қайда соғыс жүргізеді. Өте дамыған саяси демократиялық жүйелер әртүрлі себептерге байланысты экологиялық мәселелер бойынша мінез-құлды шектейді [9, 62 б.].

Қоршаған ортаға қатысты халықаралық қақтығыстардың алдын алу үшін, су ресурстарына қатысты жанжалдар болған жағдайда, соңғы бірнеше жылда трансшекаралық су ресурстарын басқару саласындағы дамуды жақсарту үшін бірқатар шаралар қабылданды.

Осындай дамудың бір түрі - Біріккен Ұлттар Ұйымының 1997 жылы Халықаралық су арналарын пайдаланудан бас тарту құқығы туралы конвенцияны қабылдау.

Оның негізінде төрт бәсекелес заңды қағидат бар: (1) абсолютті егемендік (ұлт өз аумағында орналасқан су ресурстарына қатысты қандай да бір іс-қимыл жасай алады); (2) өзеннің абсолютті иммунитеті (жағалаудағы елдердің бірде-біреуі өзеннің ағынын табиғи бағытын өзгерте алмайды); (3) өзеннің қоғамдық игілігі (жағалаудағы мемлекеттердің өзендік ресурстарын ұтымды бөлу немесе әділ пайдалану, кез-келген қатысушыға қасақана зиян келтірместен); (4) өзен бассейнін оңтайлы дамыту (бассейнді ұлттық шекараларға тәуелсіз дамыту) [10].

Осы принциптердің алғашқы екеуі бір-бірімен бәсекелеседі, себебі жағалаудағы елдер жоғары және төменгі жағында орналасады, ал қалған екеуінде ұтымды, әділ, оңтайлы немесе имплементация сияқты маңызды анықтамалар бар бассейнді дамыту жөніндегі ірі агенттіктер, олар тіпті бар немесе тиімсіз жұмыс істей алмайды.

Халықаралық конвенциялармен қатар су қоймасына қатысушы елдер арасында су бөлу жүйесін реттейтін басқа да екі жақты және көп жақты келісімдер жасалды. Алайда, бұл мәселені шешу үшін кейбір шаралар қабылданғанына қарамастан, әлі күнге дейін өзеннің су ресурстарын біркелкі бөлу мәселесі де тарайтын мәселе болып отыр. Өкінішке орай, халықаралық құқық, трансұлттық өзен бассейндерінің проблемаларына қатысты басқа орындарға қарағанда әлдеқайда нашар орналасқан, бұл үшін арнайы құрылған институттар немесе қабылданған доктриналар жоқ. Сондықтан, өзен бассейндеріне байланысты этносаралық қақтығыстарды шешуде халықаралық құқықтың негізгі рөлін қамтамасыз ету қиын.

Біз қақтығыстарды, зорлық-зомбылықты және соғыс қаупін, соның ішінде халықаралық және азаматтық соғыстарды болдырмауды ескеруіміз керек. Бірақ біз қоршаған орта жағдайының нашарлауынан туындаған ықтимал болашақ соғыстардың алғашқы белгілеріне, соғысты болдырмауға және қақтығысты бейбіт жолмен шешудің стратегиясына қызығушылық танытқандықтан, біздің талдауымыз қазірдің өзінде басталған немесе жақындаған соғыстарға қарағанда, бұрынғы кезеңде бастау керек.

Шындығында, XXI ғасырдың міндеті күрделі. Әлемдік қоғамдастықта адамның, қоғамның және мемлекеттің өмірлік мүдделерінің балансын сақтап қалудың, су факторына байланысты

елдің тұрақты дамуы мен қауіпсіздігінің қажетті шарты ретінде табу міндегі тұр. Арал теңізінің тез жоғалуы, жүздеген мың адамның өміріне елеулі түрде зиян келтіретін ғасырдағы ең ірі экологиялық апат БҰҰ анықтаған қоғамдық қауіпсіздік деп аталатын «адам өмірі мен адамдық қадірін бұзу» ретінде, сондай-ақ Жаһандық менеджмент [11, 71 б.].

Қарақұм каналы - Амударияның Түркменстан кен орындарын суару үшін негізгі су ағыны - советтік кезеңде суды екі есе артық сумен қамтамасыз етеді, бірақ судың жоғалуы мен жеткізілетін судың мөлшерін ескере отырып, бірте-бірте бітеліп қалады. Бұл мәселені тек екі жолмен шешуге болады: арнаны қымбат қалпына келтіруді жүзеге асыру; немесе Амудариядан алынған су көлемін көбейтеді. Әзірге соңғы көзқарас басым болды және өзбек-түрікмен қарым-қатынастары нашарлауы мүмкін.

Әзірге Ауғанстан келісімшарттар бойынша пайдалануға құқығы бар 9-дан 2 текше километр ғана пайдаланған. Сонымен қатар, Пяндж өзенінде жыл сайын 19 текше километрлік ағын бар, ал Ауғанстанның су пайдалану процесіне қатысуы Амударияның жаңа ағыны солтүстіктегі ауыл шаруашылығын дамыту туралы шешім қабылдаса, Амудария ағынын түбегейлі өзгертеді. Ауғанстанның су ресурстарының үлесін ұлғайту жөніндегі жоспары көрші елдерде жауапты болды. Ауғанстанды қалпына келтіру Амудария суын тұтынудың артуы мүмкін болмағанын және ауған халқы үшін су ресурстары өмірлік маңызы бар екенін ескере отырып, бассейнде судың қақтығысы әлеуеті экспоненталық өседі.

ӘДЕБИЕТ

1 Gleick, P. H. Water and Conflict. // International Security, vol.: 18 No.1. 1993. – P. 79-112.

2 Libiszewski S. What is an Environmental Conflict? // ENCOP Occasional Paper No. 1. Center for Security Policy and Conflict Research Zurich/Berne, 1992. // <http://fsk.ethz.ch/encop/1/libisz92.htm>

3 Frey, F. W. The Political Context of Conflict and Cooperation Over International River Basin. // Water International. 18 (1993), – P. 54-68.

4 Libiszewski S. What is an Environmental Conflict? // ENCOP Occasional Paper No. 1. Center for Security Policy and Conflict Research Zurich/Berne, 1992. // <http://fsk.ethz.ch/encop/1/libisz92.htm>

5 Homer-Dixon, T.F.: Environment, Scarcity and Violence. UK, Princeton University Press, 1999. – 252 p.

6 Hafnerdorn, H. Water and international conflict. Columbia

International Affairs. 1999. // www.ciaonet.org/isa/hah01.html

7 Buzan B. People, States and Fear. // Dyer, H. C. Environmental Security as Universal Value. Implication for International Theory. The Environment and International Relations. – New-York: Routledge, 1996. – P. 4-22.

8 Ohlsson L. Water Scarcity and Conflict 1999. // <http://padigru.gu.se/ohlsson/eng.html>

9 Frey, F. W. The Political Context of Conflict and Cooperation Over International River Basin. // Water International, 18 (1993), – P. 54-68.

10 Central Asia Water and Conflict. ICG Asia Report N.34 Osh-Brussel 2002 // <http://www.icg.org/projects/project.cfm?subtypid=6>

11 Horseman S. Water in Central-Asia regional cooperation or conflict? // Central Asian Security: The New International Context. – Sweden, Royal Institute of International Affairs, 2001. – P. 69-84.

НЕХВАТКА ВОДЫ КАК ФАКТОР ПОРОЖДАЮЩИЙ МЕЖДУНАРОДНЫЕ КОНФЛИКТЫ

Шынасыл Г.Ж.¹,

¹магистрант КазУМОиМЯ имени Абылай хана
adilbekaa@gmail.com

В статье исследуются вопросы водной безопасности в мировой политике. После распада СССР и обретения независимости республиками Центральной Азии многие природные ресурсы оказались по разные стороны границ, что привело к неэффективности использования старых правил распределения гидроэнергоресурсов. Возникла парадоксальная ситуация: вода, которая в регионе – один из важнейших стратегических ресурсов, продолжает оставаться бесплатной. В результате этот вопрос стал здесь одной из главных проблем: оказывая влияние на экономическое и политическое развитие стран, водные ресурсы превратились в серьезный фактор безопасности.

Ключевые слова: *Водные ресурсы, конфликт, ирригация, энергетика, водный поток, партнерство, эскалация.*

Статья поступило 21.02.2020

**CHINESE MIGRATION TO CALIFORNIA IN THE 1850-1860-ies.
AS A GEOPOLITICAL AND ECONOMIC FACT
(ON THE EXAMPLE OF THE AMERICAN PRESS)**

Tuleubayeva S.E.¹,

¹Manager company «Mediterr»,
nazek.ak@mail.ru

Currently, one of the challenges of the modern world and international relations is migration. The Chinese theme is also relevant in the international space, due to the intensive economic development of China and the implementation of the Silk Road Economic Belt project (SREB).

The word migration comes from the Latin word “migratio”, which means “relocation, displacement.” During the resettlement, the peoples are persecuted with the solution of such problems as finding a job that is absent in their native country, improving the quality of life, getting a better education, reuniting with previously migrated families.

Key words: migration, “Economic belt of the Silk Road”, geopolitical and economic fact.

УДК 124.7

**КИТАЙСКАЯ МИГРАЦИЯ В КАЛИФОРНИЮ
В 1850-1860-е гг. КАК ГЕОПОЛИТИЧЕСКИЙ И
ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ФАКТ
(НА ПРИМЕРЕ АМЕРИКАНСКОЙ ПРЕССЫ)**

Тулеубаева С.Е.¹,

¹Менеджер кампания «Mediterr»,
nazek.ak@mail.ru

В настоящее время одним из вызовов современного мира и международных отношений является миграция. Актуальной в международном пространстве является и китайская тематика, обусловленная интенсивным экономическим развитием Китая и реализацией проекта «Экономический пояс Шелкового пути» (ЭПШП).

Слово миграция происходит от латинского слова «migratio», что означает «переселение, перемещение». При переселении народы преследует решение таких проблем, как поиск работы, отсутствующей в родной стране, улучшение качества жизни, получение лучшего образования, воссоединение с ранее мигрировавшими семьями.

Ключевые слова: миграция, «Экономический пояс Шелкового пути», геополитический и экономический факт.

Для одних стран миграция приносила выгоду в виде роста экономики и решения некоторых демографических вопросов, а для других стран имела отрицательные последствия для страны-реципиента, разрушая их национальную идентичность. В настоящее время китайская инициатива ЭПШП вызывает большой интерес различных кругов, как профессиональных, так и самых широких кругов общественности, высказывая разные мнения и точки зрения, часто противоречивые. Общеизвестно, что в рамках ЭПШП создается новая инновационная инфраструктура: новые скоростные железные дороги, автодороги, аэропорты, порты вдоль всего пути, электросети и оптоволоконные сети с привлечением широкого круга специалистов, создавая инструменты для продвижения китайского товара в западном направлении, обеспечивая трудоустройством китайцев на западе, что приведет к новой волне китайской миграции. Тема китайской миграции становится часто обсуждаемой во всем мире, в том числе и в Казахстане. Особенно в контексте ее влияния на социально-экономические и культурно-образовательные процессы в нашей стране.

Внутренняя политика США в 1850- 1860 годы

Известно, что, начиная с 1823 г., внешняя политика США основывалась на доктрине Монро, получившая название по имени президента Джеймса Монро.

Доктрина включала основные 3 принципа:

- принцип невмешательства США во внутреннюю политику европейских государств;
- принцип невмешательства европейских государств во внутренние дела США;
- принцип препятствия США попыткам европейских государств противостоять суверенитету страны.

Доктрина Монро стала еще одним поводом расширения территории США. Страна была против европейской экспансии на территории американского континента. Здесь будет уместно вспомнить еще один принцип доктрины Монро: «Америка для американцев».

Внутренняя политика США 1850-1860-х гг. характеризуется расширением границ государства, политическим и социальным кризисом, вхождением и выходом штатов из американской федерации. Напомним, что в конце XVIII века в Америке было 13

штатов. Образование новых штатов, рост американской федерации и трансформация социальных отношений обусловили рост иммиграции не только из Европы, но из азиатских стран, в т.ч. из Китая.

Штат Калифорния был одним из богатых и процветающих штатов Америки того времени. Общеизвестно, что здесь в 1848 г. началась «золотая лихорадка», обусловленная открытием месторождений золота. Массовое заселение этой территории мигрантами привело к изменениям в экономике и культуре Америки. Отметим, что актуальным являлся вопрос рабства негров. Именно этот вопрос являлся причиной столкновений двух частей Америки: севера и юга. В целях ослабления напряжения между ними в 1850 году было принято компромиссное решение по отмене рабства в некоторых регионах страны, одним из которых был штат Калифорния, образовавшийся как результат войны с Мексикой (1846-1848). В 1850-е гг. у Мексики Америка купила ряд калифорнийских и других южных земель, тяготевших к южным штатам. Гражданская война в американской федерации (1861-1865), которая длилась 4 года, стала крупным политическим и социальным кризисом, предпосылки которого уходят в начало 1850-х гг. в ходе продвижения на Запад и определения статуса новых штатов и статуса мигрантов. Вопрос рабства был ключевым вопросом внутренней политики Америки и противостояния двух частей американской федерации: севера и юга. Гражданская война и была войной между севером и югом завершилась победой Севера и воссоединением федерации. Главный итог войны: запрещение рабства (поправка 13) к Конституции [4].

Характерной особенностью того периода вплоть до 1861 года являлись в противоречии Юга и Севера, обусловленное разными типами социально-экономического и политического развития страны, причиной которого являлась недавнее присоединение мексиканских земель по окончании войны.

Если на Севере в большей степени преобладала мелкая земельная собственность, существенную роль играл средний класс. Здесь утверждались демократические процессы. Юг того периода можно охарактеризовать как регион с крупным землевладением, наличием социальной поляризации и рабства. Отличительная черта этих двух регионов: разность интересов и подходов в вопросе тарификации торговли с Европой. Юг выступал за их снижение, а Север - за повышение. На Севере активно шло строительство дорог и каналов, развивалась промышленность. Появлялись такие крупные

финансовые центры как: Бостон, Нью-Йорк и Филадельфия. Все это являлось результатом промышленной революции, который начиналась еще в 1840 году.

Таким образом, расширение территорий американской федерации, экономическое развитие ее штатов, открытие залежей золота в Калифорнии стали

Взгляды политических партий США по китайской миграции

XIX век являлся переломным моментом для США. В тот период происходили значительные изменения, касающиеся не только социально-экономические сферы страны, как мы показали ранее, но и политической сферы. Существовало несколько партий в Америке. Традиционно в США существует две партии: республиканская и демократическая. В политической жизни в 1828-1860 гг. доминировали демократы.

Демократическая партия выражала интересы южных штатов, выступала за сохранение рабства. На стороне демократов были сельские жители, плантаторы, рабовладельцы, католики, влиятельные кланы и население южных штатов. Демократическая партия была образована в 1825 году. Одна из первоначальных задач партии была задача сохранения рабства в Америке и защита интересов южных сельскохозяйственных штатов.

Наряду с ней было несколько мелких политических партий, например, партия вигов (1832-1856), возникшая как оппозиция демократической партии.

В 1854 г. в Америке завершился процесс формирования Республиканской партии, которая была против рабства и которая выражала интересы экономически развитых северных штатов. Победа республиканца А. Линкольна на выборах в 1860 г. спровоцировала отделение южных штатов и Гражданскую войну 1861-1865 гг., о чем было отмечено выше. С начала Гражданской войны и до 1912 г. правящей партией практически всегда была основанная Авраамом Линкольном Республиканская партия США.

Республиканская партия отражала интересы Севера, где электорат владел промышленными городками, фермами и сельскохозяйственными угодьями [5]. Партия добивалась уменьшения притоков мигрантов в США, за увеличение пошлин на товары, ввозимые из Европы.

После запрещения рабства в 1865 г. в стране началось быстрое развитие промышленного и сельскохозяйственного производства, укрепился внутренний рынок. Америка перестала

быть рабовладельческой страной, что стало следствием победы Республиканцев в президентских выборах. В 1860-1870 гг. началось строительство первой трансконтинентальной железной дороги.

Росло число иммигрантов, происходили изменения в этническом и религиозном составе. Стали появляться вопросы выработки определенной миграционной политики, хотя некоторые штаты не были против мигрантов, особенно китайских. Республиканская партия неоднократно поднимала вопросы создания органа, отвечающего за миграционную политику. Только в 1891г. было создано Бюро миграции при Министерстве финансов.

Таким образом, демократическая и республиканская партия выражали разные взгляды на вопросы иммиграции, в целом, и китайской миграции, в частности.

Миграция китайцев в 1850 году в Калифорнию. Причины миграции китайцев в Калифорнию

Китай 1850-1860-хх гг. был экономически слабым государством, наблюдалась и военная отсталость страны. Цинская империя (1644-1912) слабела вместе с государственными институтами, которые не справлялись с функциями управления империи, не могли влиять своей политикой на население. До опиумных войн Китай успешно торговал шелком, чаем, фарфором и изделиями из него. Эти товары были хорошо известны в других странах мира, где пользовались большим спросом, особенно фарфоровые вазы цинского периода, наряду с изделиями Минской эпохи (1368-1644).

Однако китайцы не покупали практически ничего у европейцев, которым надо было платить серебром за эти товары. Решение британцев ввозить в Китай контрабандой опиум привело к опиумным войнам. Эти войны привели к сокращению этой торговли, что положило начало проблем с оплатой налогов и торговому кризису.

Опиумные войны 1840-1843 и 1856-1860 гг., которые вели Англия, Франция, Германия (позже подключилась Америка), значительно ослабили экономику страны и социально-экономическое положение населения.

С началом торговли опиумом среди населения широко распространилось опиокурение, работники бросали работу, что приводило к бедствию народа, нищете и голоду. Среди населения наблюдались процессы деморализации, утраты трудовой дисциплины, подрыв здоровья, что представляло угрозу национальной идентичности. Начинался массовый отток дешёвой китайской рабочей силы, которую

на западе стали называть «coolis / кули».

Англия военной силой заставляла разрешить торговлю опиумом. Китай требовал запретить ее. После подписания в 1860 г. Пекинского договора Китай проигрывал войну, оставаясь для развитых стран того времени сырьевым придатком и своего рода полуколонией. Вместе с тем, опиумные войны изменили политическую картину мира. Китай включался в международные мировые процессы, как политико-экономические, так и культурно-цивилизационные. На основе Пекинского договора стали открываться дипломатические представительства зарубежных стран, были созданы специальные сэттлменты в портах, открытых специально для размещения и торговли зарубежных коммерсантов.

На территории Китая проходили и восстания: Тайпинское (1851), восстание няньцзюаней (1852-1868), юнаньское (1856-1873) и дунганское восстания (1862-1869).

Ослабление Цинской империи и социально-экономические факторы стали основными причинами трудовой миграции [2]. То есть это была трудовая миграция по мотивам, относимая к добровольной миграции. Различается трудовая миграция по территориальному критерию. Для нас интерес представляет международный уровень миграции, и, в первую очередь, в Америку через океан, в Калифорнию, которая была одним из богатых и процветающих штатов того времени. Значительный отток населения наблюдался и на Дальний Восток Российской Империи.

Ухудшение социально-экономических условий в Китае в результате опиумных войн, нестабильность политической и экономической ситуации в стране, желание населения более лучшей жизни стали основными причинами трудовой миграции китайцев.

Влияние китайской миграции на социально-экономическое развитие Калифорнии, нами было выявлено 165 статей рассматриваемого хронологического периода. Мы выбрали 5 статей, которые, на наш взгляд, являются наиболее информативными.

Газета «DailyDispatch» - городская ежедневная газета штата Вирджиния, выходит по настоящее время. Лидер вечерних новостей. Политика газеты – за сокращение прав афроамериканцев на фоне опасений расовой розни и кровопролития, за тайное голосование, открытое для обеих рас[7].

Газета «Weekly national intelligencer» сначала выходила под названием «National intelligencer, and Washington advertiser», издавалась

в 1841-1869 гг. и была главной газетой столицы. Выражала взгляды Палаты представителей, поддерживала точку зрения Джеферсона, Мэдисона и Монро [7].

Chicagotribune: 1864-1872 - ежедневная газета, наиболее популярная газета Чикаго и американского Среднего Запада, оставалась в значительной степени региональным изданием, по началу либерального толка. До и во время Гражданской войны в Америке газета решительно поддерживала Авраама Линкольна. В течение многих лет газета оставалась силой в республиканской политике [7].

Газета «The daily Phoenix» (1855-1878) штата Южная Каролина выходила в его столице Колумбии. Стали издаваться после окончания Гражданской войны. Первые 10 выпусков были посвящены истории штата, его экономическому развитию [7].

Вечерняя газета «The evening telegraph» (1864-1918) штата Филадельфия, как видим, выходила довольно продолжительное время. Выражала взгляды Республиканской партии [7].

В газете «Weekly national intelligencer» дана динамика китайской миграции в статье «China Mobilized». Автор статьи - лондонский корреспондент. В статье речь идет и о китайской миграции в Англию. Автор полагает, что достаточно будет 4-х лет для того, чтобы количество китайцев в Сан-Франциско / Калифорнии достигло 30 тыс. [8]

Таблица 1 – Динамика численности китайских мигрантов [8].

Год	Количество
1848	4 (2 мужчин, 2 женщины)
Конец 1849	800 чел. + 2 женщины
1850	4 000 и 8 женщин
1851	7 500
1852	27 500, смерть уменьшила количество до 27 058 и 20 женщин

Английский корреспондент считает, что китайская миграция представляет важный и одновременно угрожающий знак мировой политики. В заключении статьи он приходит к выводу, что в перспективе Китай может стать для Америки тем, чем стала Индия для Англии.

Статья «Historical view of Ancient China» дает характеристику политическим и социальным условиям в Китае, представляя страну как феодальную монархию в Азии [9]. Для нас интерес

представляет эта статья с той позиции, что в ней речь идет о рецензии на новую публикацию европейских ориенталистов Ж.Моля, секретаря Азиатского общества Парижа, и исследователя Т.Плата из Мюнхена. Для востоковедов всех поколений эти имена хорошо известны и их вклад в изучение стран Азии и Китая, в частности. М.Плат выразил очень интересную мысль: «... китайцы распространяются и расширяются не как, например, Римская империя посредством военными завоеваниями, или Северная Америка, которая истребляла местное население, но постепенным смешением с другими народами». То есть, мигрируя в другие страны и смешиваясь там этнически. С позиции теории Ф.Ратцеля расширения «жизненного пространства», мы можем сделать вывод: китайцы распространяются и расширяются посредством миграции.

В конце статьи приводится лозунг, которому следовали первые китайские мигранты: «Первое – то, что мы делаем, правильно и правомерно, нельзя никому подчиняться».

С увеличением числа китайских мигрантов в Америке закономерно встает вопрос их статуса [10]. Напомним, что в Америке стоял вопрос и статуса негров. Предполагается, что через некоторое время (4-5 месяцев или год) они заселят территорию от Скалистых гор до долины Миссисипи. Количество пребывающих с каждым новым судном с из Китая в Сан-Франциско мигрантов насчитывается от 1 000 – до 1500 человек, что не может не волновать местные власти.

В 1868 г. в Калифорнии насчитывается уже около 50 тыс. китайских мигрантов или кули, как их называли и считали низшей расой. И столько же на Кубе. Эти данные представил некий С.Киршхоф (С.Kirchhoff), немец по национальности. Кроме Америки и Кубы, китайцы мигрировали в то время на Яву, в Сингапур, Австралию [11].

В Калифорнии они не имели прав, права на работу также ограничены. Трудовые мигранты выполняли сложную, грязную, опасную работу. Как мы отметили выше, в 1860-х гг. в Америке началось строительство первой трансконтинентальной железной дороги. «The Central Pacific Railroad Company» использовала 10 000 китайцев, особенно при прокладке туннелей. На этом трудном участке работы не использовались какие-либо другие рабочие. Их заработная плата составляла в среднем 25 долларов в месяц.

Автор статьи считает, что калифорнийцы не смогли обойтись без кули в таких важных работах. Хотя калифорнийцы их недолюбливали, китайские мигранты были незаменимыми на многих видах работ [11].

В статье дана характеристика китайских мигрантов: они трезвы, трудолюбивы, скромны и очень хозяйственные. К тому же очень умны, и чем выше социальный слой, например, китайские торговцы в Сан-Франциско, тем они респектабельнее. Некоторые из компаний принадлежат им, например, торговые суда. Все они мирно выполняют свою работу и никогда не вмешиваются в политику, как это делают негры в южных штатах Америки.

Помимо участия в строительстве железной дороги, китайцы работали на заброшенных золотых приисках, занимались овощеводством, в котором они превосходят, социальными услугами: уборка и глажение, рыболовство, домашние слуги, особенно в качестве поваров.

Однако С.Киршхоф выразил 2 мнения: китайцы – низшие расы, которые Америке не нужны. Другое мнение состоит в том, что они или, по крайней мере, многие из них, употребляют опиокурение и любят азартные игры; но нас другой стороны, они никогда не используют алкогольные и токсичные напитки. Положительные стороны трудовых китайских мигрантов заключается в том, что они, за исключением торговцев, которые привозят своих жен из Китая, мигрируют в Калифорнию одни, без семей [11]. И, наконец, их работа стоит дешево и, следовательно, заработная плата низкая, хотя в Калифорнии, как правило, заработная плата выше, чем в других штатах. Вновь прибывающие мигранты, которые хотят работать, работают за 4 доллара золотом в день. Белые мигранты такую тяжелую работу за такие деньги выполнять не будут.

Автор, как житель Вирджинии, полагает, что там никогда не будет китайцев. Не будет их и в Южной Каролине. Далее он проводит сравнение китайских кули с калькуттскими кули, которые являются единственными, способными работать на тростниковых и рисовых полях, а также в болотистых районах, рядом с неграми в долинах Миссисипи. Так мы наблюдаем разделение по видам труда среди различных по этносу мигрантов.

По его мнению, в будущем Соединенные Штаты должны включить китайских мигрантов, и не только в южные регионы на сахарные и рисовые плантации, считая, что они не могут принести вред государству, а только пользу, будучи занятым на трудных и сложных физических работах, поднимая вопрос государственной регистрации китайских мигрантов.

В заключении он приходит к выводу: поскольку иммиграция

является реальностью и воспринимается как необходимость, не должно быть никаких предрассудков, когда человек мигрирует [11].

Действия Методистской Епископальной церкви в Сан-Франциско можно классифицировать как подтверждение вышесказанному тезису: поскольку иммиграция является реальностью и воспринимается как необходимость, не должно быть никаких предрассудков, когда человек мигрирует [12].

Методистская Епископальная церковь / МЕЦ – протестантская конфессия, была самой большой религиозной группой в Америке рассматриваемого хронологического периода. Она проповедовала смирение и кротость.

Калифорнийская конференция, прошедшая в октябре 1868 г., ориентировала Комитет МЕЦ разработать мероприятия по отношению к китайской миграции. В 1868 г. китайских мигрантов насчитывалось уже 60 тыс.

Из статьи мы узнаем, что предложение президента и его кабинета подразумевает стимулирование миграции из Китая. Главный вопрос, который поднимает МЕЦ - как местное население может помочь китайским мигрантам в развитии потенциала страны и нации, как могут они инкорпорироваться в американскую цивилизацию.

Главное условие для этого - знание английского языка и образование, что даст возможность получить следующие результаты:

1 Китайцы частично потеряли свои кланово-семейные связи, и готовы принять американские обычаи, цивилизацию, страну и религию.

2 Они начинают выполнять более квалифицированную работу, становится больше уважаемых китайцев, с законными женами и детьми, населяющими Америку как страну их постоянного проживания.

3 Миротворительный народ может оказать большую помощь в развитии американского экономического потенциала и принести миллионы долларов пользы, а затем могут быть возвращены на родину.

Методистская Епископальная церковь готова внести свой вклад в это дело. Назначение миссионером в Китай М.Гибсона, который имел опыт 10 лет миссионерства стране, должно сыграть большую роль в достижении поставленных задач. Его задача – содействовать организации бесплатных воскресных и вечерних школ для китайцев. Он должен научиться понимать китайский диалект тихоокеанской части Китая, открыть там дом для миссионеров, часовню или

классную комнату, а в Сан-Франциско открыть центральную школу под его постоянным наблюдением [12].

Мы проследили динамику китайской миграции, которая с 4-х человек в 1848 г. увеличилась в 1868 г. до 60 тыс. человек, то есть, увеличилась в 15 тыс. раз.

Несмотря на неприятие местным населением китайских кули, они оставались необходимой и нужной рабочей силой для Калифорнии и для Америки в целом.

США это страна, основанная и населенная переселенцами, мигрантами из разных стран мира, которые стали геополитическим фактом. Фундамент экономики был заложен не коренным населением, в мигрантами. С каждым притоком мигрантов закладывались новые знания и новые традиции, что в совокупности сделало США такой страной, какой мы её видим сегодня, одновременно экономически развитой и милитаристки агрессивной.

На основе проведенного анализа статей, относящихся к периоду массового переселения китайцев, можно сделать следующие выводы:

- благодаря миграции штат Калифорния, имевший небольшое население, превратился в один из самых развитых штатов США со своими мегаполисами, с большим населением и развитой инфраструктурой,

- каждый поток мигрантов, прибывших из различных стран, принёс в Калифорнию какую-либо национальную особенность, которая позже стала неотъемлемой чертой этого штата. К одной из них можно отнести Чайнатауны в Сан-Франциско, который является самым старым и крупным в США,

- китайские мигранты в 1850-1860 гг. – внесли большой вклад в строительство трансконтинентальной железной дороги, выполняя тяжелые физические работы,

- калифорнийцы не смогли обойтись без китайских мигрантов,

- последствия опиумных войн нашли отражение у некоторых китайских мигрантов в США,

- положительная характеристика китайских мигрантов: они трезвы, трудолюбивы, скромны и очень хозяйственные,

- миролюбивость китайцев: мирно выполняют свою работу, не вмешиваются в политику, как это делают негры в южных штатах Америки.

Также отметим то, что заслуга китайских переселенцев состоит в развитии сельского хозяйства Калифорнии, благодаря чему

значительно активизировались такие отрасли, как садоводство и овощеводство. Около 70 % сезонных сельскохозяйственных рабочих к 1880 г. в Калифорнии, составляли китайские рабочие.

До начала 1870-х г. проблема рисков китайской миграции еще не стояла остро. Постепенно местное население стало относиться к ним негативно из-за их численности, что по мнению американцев было угрозой для их населения и общественного строя, быта и культуры. В совокупности этот геополитический факт представляет картину как «вынужденное примерение» с ними.

Анализируя газетные материалы 1850-1860 гг. по китайской миграции и проецируя угрозы китайской миграции в наше время в рамках проекта «Экономический Пояс Шелкового Пути», можно сделать вывод, что будущая миграция китайцев возможна в рамках этого проекта, так как открывается новая перспектива в работе, возможность улучшить свой социальный статус. На современном этапе развития международных процессов приняты многие законы, конвенции, соглашения, касающиеся миграции и прав человека. Китайская миграция XIX в. представляла геополитический и экономический факт, в XXI в. она продолжает быть ими, но уже в новом формате.

Однако, говоря о возможных негативных последствиях новой китайской миграции, обусловленной реализацией проекта ЭПШП, может возникнуть более сложная проблема, чем в середине XIX в., столкновений разительно различающихся культур Запада и Востока, осложненные глобализационными процессами.

ЛИТЕРАТУРА

- 1 Валлерстайн И. Современная мировая система. –М., 1974.
- 2 Ратцель Ф. Политическая география (в изложении Л. Синицкого), Отдел V// Геополитика: Хрестоматия / Сост. Б. А. Исаев. - СПб.: Питер, 2007.
- 3 Юдина Т.Н. Миграция: словарь основных терминов. - М.: Издательство РГСУ; Академический Проект, 2007. - 472 с.
- 4 Shankman, Andrew. Original intents: Hamilton, Jefferson, Madison, and the American Founding. - New York, NY : Oxford University Press, [2018]
- 5 Mac Chesney, Edward Sait. American Parties and election. - New York & London : Century Co., 1927.
- 6 Bruce, Harold Rozelle. American Parties and Politics: history and

Role of political parties in the U.S. - New York: Holt, (1927)

7 Chronicling America. – Access mode: www.loc.gov. Accessed 23.2.2018.

8 China Mobilized. - Weekly national intelligencer. – 1852. – P. 1.

9 Historical View ... // The evening telegraph. – 1866. - July 13.- P.6.

10 Labor – Another Social Problem // The daily Phoenix. – 1866. – October 06. – P.2.

11 Kirchoff C. Immigration // The daily dispatch. – 1868. - October 02. – P.2.

12 The Chinese in California. Action of Methodist Episcopal Church // Chicago tribune. – 1868. - November 09. – P.4.

ГЕОСАЯСИ ЖӘНЕ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ФАКТ РЕТІНДЕ 1850-1860-жж-дағы КАЛИФОРНИЯҒА ҚЫТАЙ МИГРАЦИЯСЫ (АМЕРИКА БАСПАСӨЗІНІҢ КӨЗҚАРАСЫМЕН)

Тулеубаева С.Е.¹,

¹ “Mediterr” компаниясының менеджері
nazek.ak@mail.ru

Қазіргі кездегі әлем мен халықаралық қатынастардың проблемаларының бірі - көші-қон. Қытай тақырыбы халықаралық кеңістікте де өзекті, өйткені Қытайдың қарқынды экономикалық дамуы және Жібек жолы экономикалық белдеуі (SREB) жобасының іске асырылуы.

Көші-қон сөзі латынның «қоныс аудару», «көшу, көшу» деген сөзінен шыққан. Қоныс аудару кезінде халықтар өз елінде жоқ жұмыс табу, өмір сүру сапасын жақсарту, жақсы білім алу, бұрын қоныс аударған отбасылармен қайта қауышу сияқты мәселелерді шешумен сипатталады.

Тірек сөздер: көші-қон, «Жібек жолының экономикалық белдеуі», геосаяси және экономикалық факт.

Статья поступило 11.02.2020

Абылай хан атындағы ҚазХҚжәнеӘТУ
ХАБАРШЫСЫ
«ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР және АЙМАҚТАНУ» сериясы
ИЗВЕСТИЯ
КазУМОиМЯ имени Абылай хана
серия «МЕЖДУНАРОДНЫЕ ОТНОШЕНИЯ и РЕГИОНОВЕДЕНИЕ»
BULLETIN
of Ablai Khan KazUIRandWL
series «INTERNATIONAL RELATIONS and REGIONAL STUDIES»
1 (39) 2020
ISSN 2411-8753

Отпечатано в издательстве “Полилингва”

Директор издательства:
Есенғалиева Б.А.

Компьютерная верстка:
Кынырбеков Б.С.

Подписано в печать 13.02.2020 г.
Формат 70x90 1/8. Объем 12.0 п.л. Заказ № 966. Тираж 300 экз.
Отпечатано в издательстве «Полилингва»
КазУМОиМЯ имени Абылай хана

Издательство “Полилингва” КазУМОиМЯ имени Абылай хана
050022, г. Алматы, ул. Муратбаева, 200
Тел.: +7 (727) 292-03-84, 292-03-85, вн. 21-19
E-mail: kazumo@ablaikhan.kz, ablaikhan@list.ru

